

בבית המשפט העליון

בש"פ 8459/20

לפני: כבוד השופטת ע' ברון

המבקשת: מדינת ישראל

נגד

המשיבים: פלוני ו-17 אח'

בקשה להארכת מעצר לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996

תאריך הישיבה: כ"ד בכסלו התשפ"א (10.12.20)

בשם המבקשת:	עו"ד ארז בן ארויה; עו"ד הדר צור
בשם המשיב 7:	עו"ד שי נודל
בשם המשיב 9:	עו"ד שני מורן
בשם המשיבים 10 ו-13:	עו"ד משה יוחאי
בשם המשיב 11:	עו"ד אנואר פריגי
בשם המשיב 12:	עו"ד חיים יצחקי
בשם המשיב 14:	עו"ד שי שורר
בשם המשיב 15:	עו"ד דוד ליבאי; עו"ד רעות סרנת
בשם המשיב 16:	עו"ד נעמה אלחדד
בשם המשיב 17:	עו"ד עינב יטח
בשם המשיב 18:	עו"ד שי טובים

החלטה בעניין המשיבים 7 ו-9-18

1. ביום 3.12.2020 הגישה המבקשת בקשה מאוחדת להארכת מעצרו של 18 משיבים לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים). החלטה זו נוגעת למשיבים 7 ו-9-18 (להלן: הנאשמים – שיצוין שמספרם הסידורי בכתב האישום הוא 8, 10-17, 19 ו-22, בהתאמה). המדובר בבקשה אחת-עשרה להארכת מעצרו של המשיבים 9, 12, 15; בקשה עשירית להארכת מעצרו של המשיבים 7, 10, 13, 14, 16, 17; בקשה שביעית להארכת מעצרו של המשיב 18; ובקשה עשירית להארכת מעצרו בפיקוח אלקטרוני של המשיב 11. מבוקש להאריך את מעצרו בתשעים ימים (משיב 11 [נאשם 12] בפיקוח אלקטרוני, כאמור) החל מיום 15.12.2020 או עד למתן פסק הדין בתפ"ח 18-01-27442 בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, לפי המוקדם (להלן: הבקשה).

עם הגשת הבקשה או בסמוך אליה, שישה מבין המשיבים הביעו את הסכמתם להארכת מעצרו (משיבים 1, 3, 4-6 ו-8). משכך, הוריתי על הארכת מעצרו כמבוקש. בענייניו של משיב 2 צפוי להתקיים דיון ביום 3.2.2021 ובהחלטתי מיום 8.12.2020 הוארך מעצרו בהסכמת בא-כוחו עד למתן החלטה אחרת.

2. השאלה העומדת לפתחנו היא אם בנקודת הזמן שבה אנו מצויים השתנתה נקודת האיזון, בבוא בית המשפט להידרש לבקשה להארכת מעצרו של הנאשמים או מי מהם. זאת, בהינתן חלוף זמן ממושך ממעצר הנאשמים ומבלי שהליך ההוכחות החל, וביתר שאת משאין צפי ממשי לסיום המשפט לנוכח המגבלות שהוטלו עקב מגפת הקורונה המשליכות על ניהול ההליך העיקרי בהיותו "מגה-תיק".

כתב האישום

3. ביום 11.1.2018 הוגש נגד הנאשמים כתב אישום לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו ב-תפ"ח 27442-01-18 שייחס להם ולנאשמים נוספים עבירות מרובות וחמורות שנעברו במסגרת ארגון פשיעה – לרבות עבירות רצח, ניסיון רצח, אלימות, נשק, חטיפה וסחיטה. כתב האישום תוקן בפעם הרביעית ביום 15.9.2019 ומגולל פרשה ארוכה, סבוכה ומתמשכת הנוגעת לפעילותם של הנאשמים במסגרת ארגון פשיעה ואוחז 30 אישומים נגד 22 נאשמים ומונה 596 עדי תביעה, ביניהם עד מדינה (להלן: כתב האישום). יוער כי ההתייחסות לנאשמים בהחלטה זו תהא כמספרם הסידורי בכתב האישום.

טרם שתוקן כתב האישום ברביעית הוא אוחד עם מספר כתבי אישום אחרים, חלקם רלוונטיים לענייננו. ביום 31.1.2018 אוחד כתב האישום עם כתב אישום ב-ת"פ 5333-10-17 שהוגש ביום 2.10.2017 נגד נאשמים 10, 13 ו-16 ואחרים (להלן: התיק הקטן); ביום 11.2.2018 אוחד כתב האישום עם כתב אישום בת"פ 14310-02-18 שהוגש נגד נאשם 19 ביום 7.2.2018; וביום 2.10.2018 אוחד כתב האישום עם כתב אישום בת"פ 40513-09-18 שהוגש נגד נאשם 22 ביום 25.9.2018.

4. עם הגשת כתב האישום בתיק הקטן הוגשה בקשה למעצרו של הנאשמים 10, 13 ו-16 עד תום ההליכים במסגרת מ"ת 4834-10-17. באי-כוחם הסכימו לקיום "ניצוץ ראיתי", והדיון נדחה מספר פעמים לבקשתם לצורך קבלת חומרי חקירה. לאחר שהוגש כתב האישום הודיעה המבקשת כי עניין מעצרו של הנאשמים בתיק הקטן יידון בגדר הבקשה למעצר עד תום ההליכים שהוגשה בד בבד עם כתב האישום (מ"ת 27310-01-18).

18 ; להלן: תיק המעצר). במסגרת הדיון בתיק המעצר הסכימו באי-כוח הנאשמים (חלקם שבו והסכימו) לקיום "ניצוץ ראייתי", והדיון נדחה לצורך קבלת חומר החקירה והיערכות למתן מענה לבקשת המעצר עד תום ההליכים.

כפי שכבר צוין, לכתחילה הוגשו כתבי אישום נפרדים נגד נאשמים 19 ו-22, שאז הוגשו גם בקשות למעצרו של נאשמים אלו עד תום ההליכים; ובדיונים נפרדים שהתקיימו בתיקי המעצר בעניינם (בימים 7.2.2018 ו-25.9.2018, בהתאמה), הסכימו באי-כוח הנאשמים כל אחד בעניינו, לקיומו של "ניצוץ ראייתי".

הדיונים בבקשות המעצר בעניינם של הנאשמים 8 ו-10-19 נדחו מעת לעת, לצורך קבלת חומרי חקירה נוספים, הוצאת תעודת חיסיון לחלק מחומר החקירה והסדרת ייצוגם של הנאשמים. ביום 14.5.2018 ניתנה החלטה בתיק המעצר (השופטת ש' זמיר) שלפיה כל הנאשמים בפרשה ייעצרו עד החלטה אחרת, פרט לנאשם 22 שנעצר עד תום ההליכים המשפטיים נגדו מכוח הסכמתו ביום 4.11.2019. ביחס לנאשם 12 נקבע ביום 7.1.2019 כי יועבר למעצר בפיקוח אלקטרוני בפיקוח בני משפחתו ובכפוף לערבויות.

5. במסגרת הליכי המעצר עד תום ההליכים, בית המשפט המחוזי קבע בשורה של החלטות מנומקות לעניין קיומן של ראיות לכאורה, כי עולה מהתשתית הראייתית שנפרשה לפניו שמדובר בארגון בעל מאפיינים מובהקים של ארגון פשיעה שפעל באופן מתוחכם ואלים; וכי בראש הארגון עמד נאשם 1, שמעצרו הוארך מכוח הסכמתו והוא שהתווה את פעילותו של ארגון הפשיעה והפעיל את חבריו, ביניהם הנאשמים, למען מטרות אלו. כן נקבע כי ארגון הפשיעה השיג את ממונו דרך עסקים רחבי היקף של מתן הלוואות, תוך הפעלת מנגנון כוחני לגביית ריבית ממקבלי הלוואות בשיעורים גבוהים, וכן מפעילות בעסקי סמים ואף "חיסולים".

6. לנאשמים מיוחסות עבירות רבות ובעלות חומרה יתרה כפי שיפורטו להלן.

לנאשם 8 מיוחסות בין היתר שתי עבירות רצח, קשירת קשר לפשע, נשיאה והובלת נשק, והכל במסגרת ארגון פשיעה (אישום אחד). נתון במעצר החל מיום 29.10.2017.

7. לנאשם 10 מיוחסות בין היתר עבירות ניסיון רצח, תקיפה הגורמת חבלה של ממש, חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, היזק בזדון, ניסיון להרוס נכס בחומר נפיץ, נשיאת והחזקת נשק, מרמה בכוונה להתחמק ממס, החזקת סמים, והכל במסגרת ארגון פשיעה (9 אישומים). נתון במעצר החל מיום 27.11.2017.

8. לנאשם 11 מיוחסות בין היתר עבירות ניסיון רצח, סחיטה באיומים, חטיפה לשם סחיטה, תקיפה הגורמת חבלה של ממש, נשיאה והובלה של נשק, רכישת והחזקת נשק, מרמה בכוונה להתחמק ממס, איסור הלבנת הון, החזקת נשק, החזקת סמים, והכל במסגרת ארגון פשיעה (10 אישומים). נתון במעצר החל מיום 6.12.2017.

9. לנאשם 12 מיוחסות בין היתר עבירות ניסיון רצח, חטיפה לשם סחיטה, סחיטה, תקיפה בנסיבות מחמירות, נשיאת נשק, מרמה בכוונה להתחמק ממס, איסור הלבנת הון, החזקת נשק, החזקת סמים, והכל במסגרת ארגון פשיעה (7 אישומים). נאשם 12 שהה במעצר מאחורי סורג ובריח מיום 22.11.2017 עד ליום 7.1.2019, שאז כאמור הורה בית המשפט המחוזי (השופטת ש' זמיר) על מעצרו בפיקוח אלקטרוני בתנאי מעצר בית מלא.

10. לנאשם 13 מיוחסות בין היתר עבירות קשירת קשר לרצח, סחיטה באיומים, חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, נשיאה והובלת נשק, היזק בזדון, חטיפה לשם סחיטה, מרמה בכוונה להתחמק ממס, איסור הלבנת הון, החזקת נשק, החזקת סמים, והכל במסגרת ארגון פשיעה (8 אישומים). נתון במעצר החל מיום 6.12.2017.

11. לנאשם 14 מיוחסות בין היתר עבירות של סיוע לאחר מעשה רצח, סחיטה בכוח, תקיפה בנסיבות מחמירות, ניסיון להרוס נכס בחומר נפיץ, עבירות מס, הלבנת הון, החזקת נשק, החזקת סמים, והכל במסגרת ארגון פשיעה (7 אישומים). נתון במעצר החל מיום 6.12.2017.

12. לנאשם 15 מיוחסות בין היתר עבירות של חבלה בכוונה מחמירה, חטיפה לשם סחיטה, סחיטה בכוח, סחיטה באיומים, תקיפה בנסיבות מחמירות, תקיפה הגורמת חבלה של ממש בנסיבות מחמירות, נשיאת נשק שלא כדין, היזק בזדון, עבירות מס, הלבנת הון, והכל במסגרת ארגון פשיעה (6 אישומים). נתון במעצר החל מיום 13.12.2017.

13. לנאשם 16 מיוחסות בין היתר עבירות של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, נשיאת והובלת נשק, היזק בזדון, חטיפה לשם סחיטה, סחיטה באיומים, מרמה בכוונה להתחמק ממס, פזיזות ורשלנות בנשק, שיבוש מהלכי משפט, החזקת נשק, החזקת סמים והכל במסגרת ארגון פשיעה (7 אישומים). נתון במעצר החל מיום 20.12.2017.

14. לנאשם 17 מיוחסים בין היתר עבירות ניסיון רצח, סחיטה באיומים, נשיאת נשק, גרם היזק בזדון, ייצור נשק, והכל במסגרת ארגון פשיעה (3 אישומים). נתון במעצר החל מיום 27.11.2017.

15. לנאשם 19 מיוחסות בין היתר עבירות קשירת קשר לרצח, נשיאת נשק, מרמה בכוונה להתחמק ממס ואיסור הלבנת הון, והכל במסגרת ארגון פשיעה (3 אישומים). נתון במעצר החל מיום 29.1.2018.

16. לנאשם 22 מיוחסות בין היתר עבירות קשירת קשר לרצח, סחיטה באיומים, חבלה בכוונה מחמירה, נשיאת נשק, החזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית, זיוף, התחזות לאדם אחר ומרמה בכוונה להתחמק ממס, איסור הלבנת הון והכל במסגרת ארגון פשיעה (7 אישומים). נתון במעצר מיום 6.9.2018.

הדיונים בהארכת המעצר בהתאם לסעיף 62 לחוק המעצרים

17. משחלפו תשעה חודשים מיום הגשת כתב האישום, ובהמשך בחלוף 90 ימים בכל פעם, עתרה המבקשת להאריך את מעצרו של הנאשמים בהתאם לסעיף 62 לחוק המעצרים. בית משפט זה נעתר לבקשות והאריך מעת לעת את מעצרו של הנאשמים (ראו, בין היתר: בש"פ 5029/18; בש"פ 6753/18; בש"פ 6954/18; בש"פ 7852/18; בש"פ 9015/18; בש"פ 687/19; בש"פ 1957/19; בש"פ 4120/19; בש"פ 6111/19; בש"פ 8342/19; בש"פ 1766/20; בש"פ 3883/20; ובש"פ 6327/20). יצוין בנקודה זו כי למרבית מהבקשות להארכת המעצר ניתנה הסכמת הנאשמים; חלקם נתנו הסכמתם מראש עוד בבית המשפט המחוזי במסגרת בקשות שהוגשו לדחיית הדיונים בהליך העיקרי. בית משפט זה נעתר לבקשות המבקשת כולן והאריך פעם אחר פעם את מעצרו של הנאשמים, בין בהסכמה בין בהחלטה מנומקת לאחר שנשמעו טיעוני הצדדים (ראו: החלטה מיום 25.12.2018 בבש"פ 9015/18 ביחס לנאשמים 10, 12 ו-19; החלטה מיום 17.4.2019 בבש"פ 1957/20 ביחס לנאשמים 8 ו-19; והחלטה מיום 4.7.2019 בבש"פ 4120/19 ביחס לנאשמים 8, 10-12, 14, 17 ו-19).

ההליך העיקרי

18. ביום 22.1.2018 התקיימה הקראה פורמלית של כתב האישום. ייאמר בתמצית כי הוגשו בקשות מעת לעת לדחיית דיונים שנקבעו, ואלה נענו לצורך הסדרת הייצוג, השלמת העברת חומרי חקירה, הכנת תעודת חיסיון ועוד; זאת בעיקר בהינתן היקפו של התיק והיקף חומר החקירה. ביום 11.8.2019 הודיעה המבקשת כי כל חומרי החקירה בתיק הועברו לפרקליטות ואלה הועמדו לעיון ההגנה; ביום 18.11.2019, לנוכח שינויים

בתוכנית העבודה קבע בית המשפט כי המשך הטיפול בתיק העיקרי יהיה בהרכב שבראשות סגן הנשיא (כתוארו אז) השופט ג' נויטל, כי הבקשות לחומרי חקירה ידונו לפני השופט ב' שגיא, וכי הטענות המקדמיות יידונו לפני המותב ששומע את התיק העיקרי. ביום 26.12.2019 הורה בית המשפט כי לנוכח שינוי נוסף בסדרי עבודת בית המשפט, התיק יישמע לפני השופטים ב' שגיא, י' טופף ו-ע' מאור.

19. ביני לביני, בהחלטה מיום 25.3.2019 קבע בית המשפט המחוזי "תוכנית משפט" לשמיעת הוכחות בתיק בקצב של פעמיים בשבוע – החל מיום 24.11.2019 ועד ליום 14.7.2020, סה"כ 57 מועדים (להלן: תוכנית המשפט). בהחלטה מיום 17.6.2019 נענה בית המשפט באופן חלקי לבקשת בא-כוח נאשמים 1-3, שאליה הצטרפו הנאשמים האחרים, לדחות את הדיונים בתיק – בעיקר משום ההיקף חסר התקדים של חומר החקירה – ושב ועדכן את תוכנית המשפט תוך שקבע שתחילת שמיעת הראיות תידחה ליום 23.2.2020 ותסתיים ביום 31.7.2021, וסה"כ נקבעו 87 מועדי הוכחות. ביום 25.11.2019, עם שינוי תוכנית העבודה בבית המשפט, ביטל בית המשפט 13 מועדי הוכחות והוסיף 3 אחרים, כך שנקבעו 79 מועדים לשמיעת העדויות בתיק. בהמשך נתבקש בית המשפט לבטל את מועדי ההוכחות שנקבעו לסוף חודש פברואר ותחילת חודש מרץ 2020, הן משום היקפו המשמעותי של התיק שיש להיערך לו הן משום טענות לפי סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי שבדעת באי-כוח הנאשמים להעלות. לאחר ששמע את טענות באי-כוח הצדדים, בהחלטה מיום 31.3.2020 קבע ראש ההרכב כי המותב החדש שהתיק הועבר לטיפולו ממילא נדרש לערוך התאמות ליומן בית המשפט וליומן הצדדים; ואשר לסוגית חומרי החקירה קבע כי אלה יישמעו לפני מותב אחר. בהתאם עדכן בית המשפט את תוכנית המשפט תוך שקבע הפעם 92 מועדים לשמיעת הראיות, החל מיום 26.4.2020 ועד ליום 13.7.2021.

אם לא די באלה, בשל מצב החירום שהוכרו עם התפרצות נגיף הקורונה, בהחלטה מיום 12.4.2020 בוטלו הישיבות שהיו קבועות החל מחודש אפריל ובמהלך חודש מאי 2020. בהחלטה מיום 26.5.2020 ביטל בית המשפט גם את ישיבות ההוכחות שהיו קבועות לחודש יוני. נקבע כי "בשים לב למשבר הקורונה שמנע מהסנגורים להיפגש עם הלקוחות תקופה ממושכת (ועדיין מונע בכפוף למגבלות), בהינתן כלל השלכות של המשבר על יכולתם של הסנגורים להיערך לתחילת פרשת התביעה, ואינו בשלב זה לדחות את ישיבות ההוכחות הקבועות בחודש יוני". בהחלטה מיום 7.6.2020, תוך שנענה לבקשת באי-כוח הנאשמים, דחה בית המשפט את תחילת המשפט ליום 1.11.2020 בהתאם לתוכנית המשפט שנקבעה זה מכבר, בקצב של פעמיים בשבוע. את החלטתו נימק בית המשפט בשני טעמים מרכזיים: "הטעם הראשון – האיטור שעדיין בתוקף על סנגורים

להיפגש עם הנאשמים, שרובם עצורים עד תום ההליכים. חזקה כי ניהול תיק בהיקף כזה, בוודאי כאשר התביעה צפויה להתחיל בשמיעתו של עד המדינה מצריך מפגשים ממושכים בין הסניגורים לנאשמים, ואלה כאמור אינם אפשריים בעת הנוכחית. הטעם השני – ניהול של תיק בהיקף כזה, יצריך לכל הפחות כ-100 נוכחים באולם בית המשפט בו זמנית. מדובר ב-22 נאשמים ובכ-40 אנשי שב"ס, עשרות סניגורים וצוות תביעה מורחב". בה בעת הורה בית המשפט לבאי-כוח הנאשמים כולם ליתן מענה בכתב לכתב האישום עד ליום 1.9.2020; וכי עד לאותו מועד תעביר התביעה להגנה את רשימת המוצגים. בהחלטה מיום 14.9.2020 בוטלו גם הישיבות שהיו קבועות לחודש נובמבר 2020 "בהינתן מצב החירום, ומגבלות התו הסגול". מאותו הטעם, בהחלטה מיום 7.10.2020 בוטלו ישיבות ההוכחות שהיו קבועות לחודש דצמבר 2020.

20. במועד הגשת הבקשה דנן להארכת מעצר, היו קבועים בתיק 49 מועדי הוכחות החל מראשית חודש ינואר ועד לחודש יולי 2021. בעוד הדיון התקיים לפניי, הודע לבאי-כוח הנאשמים כי בה בעת יצאה החלטה נוספת מלפני בית המשפט המחוזי שלפיה ישיבות ההוכחות הקבועות לחודש ינואר 2021 מבוטלות אף הן "נוכח מגבלות התו הסגול, ובהמשך להחלטות דחייה קודמות בשל משבר הקורונה". מטעם זה, בהחלטה מיום 3.1.2021 בוטלו גם ישיבות ההוכחות הקבועות לחודש פברואר 2021 וכן הישיבות הקבועות עד למחצית חודש מרץ. תחת זאת בשלב זה קבועה ישיבת תזכורת ליום 14.2.2021, שאז יידרש בית המשפט "לתוכנית המשפט העתידית לרבות למועדים בהם יתקיים דיון לפי סעיף 144". למען שלמות התמונה יצוין כי על פי הנטען בבקשה התקיימו מספר ישיבות גישור, לבחינת היתכנות קידום ההליך במסגרת זו.

21. יבואר בנקודה זו כי הארכת בתהפוכות שאירעו בתוכנית המשפט, כדי שהקורא יוכל להתרשם מהסיטואציה שבה נתון התיק. קרי: שנכון לעת הזו, בחלוף למעלה מ-3 שנים מאז שהוגש כתב האישום, טרם החלה שמיעת ההוכחות בתיק העיקרי; וכל העת הזו מצויים הנאשמים מאחורי סורג ובריח (למעט נאשם 12 שנמצא במעצר בפיקוח אלקטרוני), כאשר עדיין אין צפי ממשי אימתי יחל משפטם להישמע. ואשר לסיומו של המשפט – עוד חזון למועד.

טיעוני הצדדים

22. המבקשת עותרת להארכת מעצרו של הנאשמים לפי סעיף 62 לחוק המעצרים – בקשה עשירית ובקשה אחת-עשרה ביחס למרביתם, בקשה שביעית ביחס לנאשם 22 – וזאת לנוכח מסוכנותם שלשיטתה נלמדת מחומרת העבירות המיוחסות להם וביתר שאת משיבצו אותן על רקע חברותם בארגון פשע. המבקשת מציינת כי לנאשמים מיוחסות

עבירות אלימות חמורות תוך שימוש בנשק חם וקר וכי לחלקם מיוחסות עבירות רצח וניסיון רצח שבוצעו באופן שיטתי במסגרת ארגון פשיעה. כן טוענת המבקשת כי ביחס לכלל הנאשמים קיים חשש ממשי לשיבוש מהלכי משפט בדרך של השפעה על עדים ולהימלטות מן הדין. על כך מלמד כתב האישום שעל פי המתואר בו הנאשמים נהגו להטיל מורא על סביבתם, לחטוף, לסחוט ולאיים על רבים שנפלו קורבן לעבירות שביצעו. כן נטען כי מסוכנותם של חלק מהנאשמים מתעצמת לנוכח עברם הפלילי. בבקשתה טוענת המבקשת כי בהינתן כל אלה מצד אחד, ומנגד העובדה כי נכון לעת הגשת הבקשה קיימת בתיק העיקרי תוכנית משפט מפורטת לשנת המשפט הנוכחית הכוללת מועדי הוכחות רבים, יש להורות על המשך מעצרם של הנאשמים כולם.

בטיעוניה בעל פה, ציינה המבקשת כי לא נעלם מעיניה שרבים מהמועדים שנקבעו לשמיעת הוכחות נדחו. לדבריה כך נעשה חרף התנגדות מצידה, ולטעמה לא ניתן להמשיך ולדחות את מועד תחילת שמיעת ההוכחות ללא גבול ויש למצוא פתרון לוגיסטי לניהול המשפט גם "בימי קורונה". לטענת המבקשת, הטעם המרכזי שעמד בבסיס החלטת בית המשפט המחוזי מיום 7.6.2020 – שאז דחה בית המשפט את ישיבות ההוכחות לתקופה משמעותית, עד לחודש נובמבר 2020 – אינו תקף עוד; כך לשיטתה משהוסרה המגבלה על מפגש עם הנאשמים בתוך כותלי בית הכלא. עם זאת הסכימה כי כך או אחרת, הצפי לסיום המשפט הוא רחוק ונמדד בשנים.

23. בדיון שהתקיים לפני התנגדו באי-כוח הנאשמים באופן נחרץ, כל אחד בתורו, להמשך מעצרם של הנאשמים מאחורי סורג ובריח; והם סבורים כי בשלב זה נקודת האיזון השתנתה והיא נוטה לעבר זכותם של הנאשמים לחירות, ובתוך כך להמשך מעצרם בפיקוח אלקטרוני. ביחס לנאשם 12 שעצור בפיקוח אלקטרוני, נטען כי הכף נוטה לעבר שחרורו. באי-כוח הנאשמים מפנים לכך שמרשיהם עצורים מאחורי סורג ובריח מזה כשלוש שנים, בעוד שמיעת ההוכחות בתיק העיקרי טרם החלה ואף צפויה להתעכב מעבר למועד שהיה ידוע בעת הדיון לפני, שאז הדיונים נדחו לחודש פברואר 2021 לנוכח משבר הקורונה וההגבלות שבצידו. ובינתיים כאמור, מועד תחילת שמיעת ההוכחות נדחה למחצית השנייה של חודש מרץ שנה זו. כן טוענים באי-כוח הנאשמים כי אין צפי ממשי לסיום ההליך לנוכח מצב התפשטות נגיף הקורונה; ובמיוחד בהינתן מורכבות ניהול ההליך בהיותו "מגה תיק" הכולל ריבוי אישומים, נאשמים ועדים ומחייב היערכות לוגיסטית, כאשר לכל אלה מתווספים הסניגורים, התובעים ואנשי שירות בתי הסוהר. במצב דברים זה, סבורים באי-כוח הנאשמים כי היה מקום שהמבקשת תקבע לכל הפחות מדרג בין הנאשמים לצורכי מעצר, בהתאם לחלקם היחסי באישומים נושא כתב האישום

ונתוניהם האישיים, ויכולתם להציג חלופה שבה יוכלו לשהות באיזוק אלקטרוני תחת מעצר מאחורי סורג ובריה.

באי-כוח הנאשמים טענו כי לא ייתכן שהמסוכנות "האינהרנטית" הנשקפת מהנאשמים לנוכח העבירות המיוחסות להם, היא שתעמוד בעוכרם וגם בחלוף הזמן תקים חסם מפני האפשרות לשנות את סטטוס המעצר מאחורי סורג ובריה שבו הם נתונים. לפיכך מבוקש שיוגשו תסקירי מעצר מעודכנים, לאחר שבעניינם של מרבית מהנאשמים התסקירים האחרונים נערכו לפני זמן רב. כן נטען כי ההארכה החוזרת ונשנית של מעצרים של הנאשמים מכוח סעיף 62 לחוק המעצרים במשך למעלה משנתיים, חורגת ממתחם הסבירות; ועוד נטען כי בנקודת הזמן הזו מתחייב שוויון בין הנאשמים שבכתב האישום לאחר שבית המשפט המחוזי מצא לנכון לאפשר מעצר בפיקוח אלקטרוני ביחס לנאשמים מסוימים, דוגמת נאשם 12 שמיוחסת לו בין היתר עבירה של ניסיון רצח. לשיטתם, עניינו של נאשם 12 מוכיח כי מדובר בחלופת מעצר ראויה ואפקטיבית. נוסף על כך מפנים באי-כוח הנאשמים לעניינו של נאשם 18 שמיוחסת לו עבירות של סיוע לניסיון רצח, סחיטה בכוח, סחיטה באיומים וקשירת קשר לביצוע פשע, והוא שוחרר על ידי בית המשפט המחוזי לאחר שהיה נתון במעצר בפיקוח אלקטרוני לנוכח חולשה מסוימת בעוצמת הראיות בעניינו; חלוף הזמן; ואופן התקדמות התיק העיקרי. אביא בתמצית מטיעוני כל אחד מבאי-כוח הנאשמים שטענו ארוכות "בזכות" שינוי סטטוס המעצר שבו נתונים מרשיהם; ובמידה רבה תמכו זה בטיעונו של זה ולפיכך לא אחזור על הדברים.

24. בא-כוח נאשם 8 סבור כי יש להורות על הכנת תסקיר מעצר עדכני בעניין מרשו, שבו ייבחן מעצרו בפיקוח אלקטרוני. לשיטתו, ניתן יהיה לאיין את המסוכנות הגלומה בעבירה המיוחסת לו, בפיקוח אנושי ובתוספת פיקוח אלקטרוני. כך כפי שסבר שירות המבחן בתסקיר מיום 27.2.2019 שבחן חלופה זו והתרשם לטובה מן המפקחים המוצעים. כן טען כי יש ליתן את הדעת לחלקו היחסי בכתב האישום, לנתונו האישיים (במהלך שלוש השנים שבהן נאשם 8 נתון במעצר, נולדו שני ילדיו) ולעברו הפלילי שאינו משמעותי. נוסף על כך נטען כי החשש מפני הימלטות איננו קיים ביחס לנאשם 8 והוא הדין בנוגע לחשש משיבוש מהלכי משפט. זאת משום שעד המדינה הוא העד היחידי שרלוונטי והוא נתון בהשגחת המבקשת.

25. באת-כוח נאשם 10 טענה כי אין לקבל את הבקשה להארכת מעצר מאחורי סורג ובריה וכי יש להורות על מעצרו בפיקוח אלקטרוני בשל חלוף הזמן; גילו הצעיר של הנאשם; היעדר עבר פלילי; ומשחלקו היחסי באישומים, מבלי להפחית בחומרם, הוא

נקודתי. לשיטתה, אין מקום להבחנה ממשית בין נאשם 10 לבין נאשם 12 שעצור בפיקוח אלקטרוני. לדבריה, דווקא החלופה המוצעת של איזוק אלקטרוני תאפשר מענה ראוי חלף המצב הנוכחי, שבו שוהה נאשם 10 באותו אגף יחד עם נאשמים רבים בארגון הפשיעה הנטען, והדגישה בתוך כך כי אין כיום טענה שמרשה מצוי באיזושהי פעילות משותפת איתם.

26. בא-כוחו של נאשם 11 טען כי מדובר בנאשם צעיר בן 24, שנחון כמעצר במשך 3 שנים תמימות מבלי שנערך דיון אחד מהותי בעניינו. לשיטתו, במצב דברים זה יש להורות על העברתו למעצר בפיקוח אלקטרוני כבר משום גילו הצעיר. כן ציין כי בטרם נשפט ל-7 חודשי מאסר בגין עבירה שביצע בעת מעצרו דנן, לא היה לחובתו עבר פלילי.

27. בא-כוחו של נאשם 12 טען כי יש לשחררו ממעצר בפיקוח אלקטרוני שבו הוא נתון בשנתיים האחרונות, ומשקדם לכך מעצר מאחורי סורג ובריה במשך 11 חודשים. לשיטתו, ניתן ליתן אמון בנאשם 12 משלא נרשמה ולו הפרה אחת בתנאי האיזוק ומשכיבד את החלטות בית המשפט כאשר יצא לחלונות התאווררות לצורך השתתפות בלוויות, טיפולים רפואיים, חגים וכו'. נוסף על כך טען כי אין יסוד להבחנה בין נאשם 18 ששוחרר ממעצר לבין נאשם 12.

28. בא-כוחו של נאשם 13 טען כי מעצר בפיקוח אלקטרוני יהא יעיל יותר מאשר מעצר מאחורי סורג ובריה משום שיפריד את נאשם 13 מיתר הנאשמים ומהסביבה השולית בתוך הכלא. לשיטתו, נסיבותיו האישיות לרבות העובדה שנעצר סמוך לאחר שסיים את לימודיו בבית הספר התיכון, פעילותו כיו"ר מועצת התלמידים ושאיפותיו ללכת בדרכו של אחיו ללימודי רפואה, מטילים את הכף לעבר מעצר בפיקוח אלקטרוני. כך גם העובדה שהוא נעדר עבר פלילי, ותסקיר המעצר שהעריך מסוכנות בינונית וכן הערכת שירות המבחן כי מסוכנותו הייתה מצטמצמת באופן משמעותי לולא יוחס לו חלק בארגון פשיעה.

29. בא-כוחו של נאשם 14 טען כי יש מקום להורות על מעצרו בפיקוח אלקטרוני לנוכח חלוף הזמן; העובדה שאת מרבית העבירות ביצע נאשם 14 בעודו קטין; היעדר עבר פלילי; בהינתן שהוא אינו המבצע העיקרי באף אישום שמיוחס לו; ומשום ששירות המבחן סבר כי בעניינו נשקפת מסוכנות בינונית ולא גבוהה.

30. בא-כוחו של נאשם 15 ציין כי בית המשפט קבע כי קיימת חולשה ראייתית בחלק מהאישומים המיוחסים לו, וייתכן כי בית המשפט המחוזי היה נעתר לבקשה למעצר

בפיקוח אלקטרוני לולא כתב אישום נוסף שהוגש נגד נאשם 15 ביום 18.8.2020. עוד נטען כי לשיטתו יש לערוך אבחנה ומדרג בין הנאשמים, שאז מתבקש להורות במקרה של נאשם 15 על מעצר בפיקוח אלקטרוני.

31. ביחס לנאשם 16 טען בא-כוחו כי הוא נעדר עבר פלילי, וכי עובדה זאת בתוספת חלוף הזמן המשמעותי והימשכות ההליך, מטה את הכף לעבר מעצר בפיקוח אלקטרוני ולשם כך ביקש שיוגש תסקיר מעצר מעודכן בעניינו של מרשו.

32. באת-כוחו של נאשם 17 העריכה כי כאשר מדובר בנאשם בעל עבר פלילי מכביד, כמו בעניינו של נאשם 17, לא בנקל ימליץ שירות המבחן על מעצר בפיקוח אלקטרוני או על שחרור ממעצר. אולם לשיטתה, חלוף הזמן מקהה מסוכנות ומטה את נקודת האיזון אל עבר מעצר בפיקוח אלקטרוני. כך גם בשל נסיבותיו האישיות של נאשם 17 לרבות מותו של אביו במהלך תקופת המעצר, מצבה הבריאותי של אמו והתמעטות הביקורים בכלא בשל החשש לסכן את בריאות ארבעת ילדיו ולחשוף אותם להליך המעצר. באת-כוח נאשם 17 עותרת לקבלת תסקיר מעצר שיבחן את היתכנות ותנאי האיזוק האלקטרוני.

33. לשיטת באת-כוחו של נאשם 19, העובדה שמיוחסת לו חברות בארגון פשע לא יכולה כשלעצמה לשמש לו לרועץ בעת הזאת, ויש לקחת בחשבון מכלול של שיקולים בבחינת מעצר בפיקוח אלקטרוני. לדבריה, אמנם בכתב האישום מיוחסים למרשה 3 אישומים, ואולם הבקשה למעצרו הוגשה בגין אישום אחד בלבד מתוכם – ומשכך, יש לבחון את חומרת מעשיו בהתאם לאמור בבקשת המעצר ולא בכתב האישום; ועוד נטען כי המסוכנות הנשקפת מנאשם 19 כפי שתוארה בתסקירים היא בינונית בלבד. כן טענה כי משעה שהמשפט טרם החל והצפי לסיומו הוא רחוק עד מאוד, ייתכן כי נאשם 19 יסיים "לרצות" את העונש שיוטל עליו אם יורשע, עוד בטרם יסתיים המשפט.

34. בא-כוח נאשם 22 סבור אף הוא כי מעצר בפיקוח אלקטרוני כשהוא מהודק בתנאים והגבלות, יהא בו כדי להקהות את המסוכנות הנשקפת ממרשו. כן טען כי במרוצת הזמן לא ביקש להפנות את מרשו לשירות המבחן וזאת משום שבהינתן כתב האישום החמור, יהיה זה קשה עד בלתי אפשרי לקבל "תסקיר ממליץ". לפיכך, לשיטתו, לא ניתן לשים את כל המשקל על כתפי שירות המבחן; ועל כן על בית משפט זה להורות לבית המשפט המחוזי לבחון חלופת מעצר באולם בית המשפט. כך בפרט לנוכח חלקו היחסי של נאשם 22 בכתב האישום ובהינתן חלוף הזמן.

35. הבקשה הנדונה היא להארכת מעצר מכוח סעיף 62 לחוק המעצרים, והלכה היא כי במסגרת סעיף זה נדרש בית המשפט לאזן בין האינטרסים הנוגדים של חזקת החפות וזכותו החוקתית של הנאשם לחירות, ובין הצורך לשמור על בטחון הציבור ושלטומו ולהגן על תקינות ההליך הפלילי. השיקולים המרכזיים באיזון זה נוגעים למסוכנות הנשקפת מהנאשם לציבור בכלל ולקורבנותיו בפרט, כמו גם החשש מפני הימלטות הנאשם מן הדין ושיבוש מהלכי משפט על ידו. מנגד נשקלת עוצמת הפגיעה בחירות הנאשם, הנגזרת ממשך התקופה שבה הוא נתון במעצר, קצב התקדמות ההליכים המשפטיים בעניינו וצפי התמשכות ההליכים בעתיד. היחס בין השיקול של מסוכנות הנאשם ובין חלוף הזמן הוא כשל "מקבילית כוחות": ככל שההליך המשפטי מתארך, כך הולך וגובר משקלם של אינטרס החירות של הנאשם וחזקת החפות שממנה הוא נהנה. עם זאת הדגישה הפסיקה, כי חלוף הזמן כשלעצמו אינו מאיין את משקל האינטרסים הציבוריים ובכל מקרה יש לבחון את התמונה בכללותה (ראו מיני רבים: בש"פ 1087/18 מדינת ישראל נ' פוגל, פסקה 19 (1.3.2018); בש"פ 4744/15 מדינת ישראל נ' ג'בארין, פסקה 6 (20.9.2015); בש"פ 4773/15 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 7 (15.7.2015)).

36. התיק דנן הוא ייחודי בהיקפו אך עם זאת קצב התקדמות ההליכים בתיק מעורר אי נחת, בלשון המעטה. הגם שחלפו כ-3 שנים ממועד מעצרו של מרבית הנאשמים, שמיעת ההוכחות טרם החלה. העניין נעוץ בשתי סיבות עיקריות. האחת – אופיו והיקפו של התיק, שהוא "מגה-תיק" בכל היבט שהוא; והשנייה – ההגבלות בניהול ההליך לנוכח מגפת הקורונה. ואבאר.

למקרא כתב האישום מתברר כי עניינו בתיק בעל היקף עצום, העוסק בארגון פשיעה שבו מעורבים 22 נאשמים שלהם מיוחס ביצוע מספר רב של עבירות חמורות ב-30 אישומים שונים. היקף החומר הראיתי הוא אדיר, ובירורו של התיק כרוך במאות מסמכים וב-596 עדי תביעה, ביניהם עד מדינה. בנוגע לסוג זה של תיקים כבר נפסק, כי אמת המידה לבחינת התקדמותו של ההליך העיקרי שונה בהכרח מאמת המידה לבחינת קצב התקדמותם של הליכים אחרים (בש"פ 8840/11 מדינת ישראל נ' זגורי, פסקה 8 (13.12.2011); בש"פ 1088/19 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 8 (26.2.2019)). ניתן למצוא ביטוי לכך בסעיף 62(ב) לחוק המעצרים, שבו הורחבה סמכותו של בית משפט זה להאריך מעצר לפי סעיף 62 לחוק המעצרים לתקופה של 150 ימים "בשל סוג העבירה, מורכבותו של התיק או ריבוי של נאשמים, עדים או אישומים" (ראו: בש"פ 2151/15 מדינת ישראל נ' דרי, פסקה 13 (5.4.2012); בג"ץ 2442/11 שטנגר נ' יו"ר הכנסת, פסקה 39

(26.3.2013). על כן, לא בכדי האריך עד כה בית משפט זה את מעצרו של הנאשמים מאחורי סורג ובריח, וביחס לנאשם 12 בפיקוח אלקטרוני. אף חלוף הזמן הרב לא היה בו כדי להפיג את מסוכנותם של הנאשמים הנלמדת מחומרת העבירות המיוחסות להם, מה גם שביצעו את העבירות כנטען במסגרת ארגון פשיעה מתוחכם, אלים ורצחני.

עד לחודש מרץ 2020 נדחתה תחילת שמיעת הראיות בתיק העיקרי מספר פעמים, לבקשות באי-כוח הנאשמים לנוכח היקפו המשמעותי של התיק ומשביקשו להעלות טענות בסוגיית חומרי החקירה מכוח סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי וטענות מקדמיות אחרות. חל עיכוב בתחילת שמיעת הראיות גם בשל אילוצי יומן בית המשפט, התאמת תוכנית המשפט וקביעת המותב שישב בדין. החל מחודש מרץ 2020, ההגבלות הנובעות מהתפשטות נגיף הקורונה הם אלה שהובילו לעיכובים בניהול התיק העיקרי. תחילה התבטלו הישיבות שנקבעו לשמיעת ההוכחות לנוכח מצב החירום; בהמשך התבטלו ישיבות משום טענת הסניגורים שלפיה הגבלות הקורונה מונעות מהם להיפגש עם הנאשמים בין כותלי הכלא; ומשלב מסוים התבטלו הישיבות לנוכח הנחיות "התו הסגול", שהגבילו את מספר הנוכחים באולם בית המשפט באופן שלא ניתן היה לקיים את שמיעת ההוכחות בתיק שמחייב התכנסות מספר רב של אנשים. לא זו אף זו, כתמיכה בבקשה להארכת המעצר ציינה המבקשת כי ישנו צפי ממשי לתחילת שמיעת ההוכחות החל מחודש ינואר שנה זו, אך כפי שכבר נזכר לעיל – בעוד הדיון מתנהל לפניי, נתקבלה החלטת בית המשפט המחוזי בדבר ביטול מועדי ההוכחות שהיו קבועים לחודש ינואר 2021 לנוכח מגבלות "התו הסגול" בימי קורונה; וכאמור, מאז ומאחת הטעם בוטלו גם הישיבות הקבועות לחודש פברואר ועד למחצית חודש מרץ; ובשלב זה התיק קבוע לישיבת תזכורת ליום 14.2.2021 שבה יידרש בית המשפט לתוכנית המשפט העתידית.

37. הנה כי כן, אופיו של התיק כרוך בהתכנסות רבת משתתפים באולם בית המשפט. משכך, לנוכח מגפת הקורונה וההגבלות שהביאה עימה, האפשרות ששמיעת ההוכחות בתיק זה תחל במועד קרוב מסתמנת כבלתי ריאלית; כאשר כבר כעת ניתן לומר כי זו נדחקה לכל המוקדם לחודש אפריל 2021. והדברים מקבלים זרקור בימים אלה שבהם מצויה המדינה בסגר שלישי ובמצב של תחלואה גוברת, הגם שיש לומר שהחיסונים הניתנים באופן נרחב בקרב האוכלוסייה ובקצב מעורר השתאות, מסמנים נקודת אור ותקווה לחזרה הדרגתית לחיי שגרה. לפניי בקשה שביעית, עשירית ואחת עשרה להארכת מעצרו של הנאשמים ואין חולק על כך כי ענייננו בתיק שניהולו צפוי לארוך פרק זמן בלתי מבוטל, שאף לדברי המבקשת צפוי להימשך שנים; ומשכך, יידרשו הארכות מעצר נוספות ורבות של הנאשמים עד שיסתיים המשפט. אין לזקוף את העיכוב בהליך העיקרי בשל מגפת הקורונה לחובת המבקשת או הנאשמים; אף לא לחובת בית המשפט ולכך

אדרש בהמשך. לפיכך, אין להטיל את כל "הנטל" על כתפי הנאשמים, בבוא בית המשפט לבחון אם יש מקום להארכת מעצרו. אכן, נפסק על ידי בית משפט זה כי השיקול הנוגע להשלכות נגיף הקורונה אינו יכול לסגת מפני יתר השיקולים הנוגעים לעניין, ובפרט אין הוא יכול לסגת מפני המסוכנות הגבוהה הנשקפת מנאשם (ראו מיני רבים: בש"פ 2492/20 זועבי נ' מדינת ישראל 19.2.2020; בש"פ 3623/20 הררי נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (16.6.2020)). ואולם בענייננו, וטרם שאבחן את נסיבותיהם הפרטניות של הנאשמים, יצוין כבר עתה כי משחלפו כ-3 שנים ממעצרו של מרבית הנאשמים ומשפטם טרם החל, סבורתני כי יש בחלוף הזמן כדי להשפיע באופן משמעותי על נקודת האיזון. המשמעות היא שיש לחתור ככל הניתן ובמקרים המתאימים כפי שיפורט להלן, להעברת הנאשמים למעצר באיזוק אלקטרוני ובפיקוח אנושי הולם, תנאים מגבילים ובטחונות. זאת, אלא אם כן תצביע המבקשת על מידע חדש המצדיק שלא להורות כאמור.

38. כידוע, תסקיר שירות המבחן הוא כלי עזר מקצועי שיש ליתן משקל להערכותיו. עם זאת המלצת שירות המבחן איננה חזות הכל ואין היא כובלת את שיקול דעתו של בית המשפט. בעניין זה מקובלת עליי טענת באי-כוח הנאשמים כי "תסקיר ממליץ" הוא בבחינת חזון אחרית הימים בעניינם של הנאשמים, לפחות מרביתם, שעה שמיוחסות להם עבירות רבות וחמורות במסגרת ארגון פשיעה. ראיה לכך היא שבעניינם של כלל הנאשמים נושא החלטה זו, אחד-עשר במספר, התקבל במרוצת הזמן תסקיר ממליץ אחד ויחיד – בעניין נאשם 8, שאף את המלצתו בחר בית המשפט שלא לאמץ. לפיכך, יש ליתן את הדעת לכך שקיים הבדל בין תסקיר שלא ממליץ על מעצר בפיקוח אלקטרוני, לבין תסקיר שבו שירות המבחן מעריך כי לא ניתן להפיג את המסוכנות הנשקפת מהנאשם בדרך של מעצר בפיקוח אלקטרוני או כי המפקחים המוצעים אינם מתאימים למשימה. ובהקשר זה יוער המובן מאליו, כי איזוק אלקטרוני מהווה ככלל "הקשחה" והידוק של חלופת מעצר, ואף נתפס כ"מדרג ביניים" בין שחרור לחלופת מעצר לבין מעצר מאחורי סורג ובריה עד תום ההליכים. כפי שהתבטאתי לא פעם בעבר, מעצר בפיקוח אלקטרוני אינו "נוסחת פלא" שיש בה כשלעצמה משום מענה למי שנשקפת ממנו מסוכנות גבוהה לציבור; ומשכך, לא יורה בית המשפט על דרך הכלל על השמתו של נאשם בתנאי פיקוח אלקטרוני, אלא אם כן שוכנע שדי בו בצירוף תנאים מגבילים נוספים כדי להשיג את תכלית המעצר (בש"פ 5285/15 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 12 (10.8.2015)).

בענייננו נדמה כי ראוי להזכיר מושכלות ראשונים, כי מטרתו של המעצר אינה בשום אופן עונשית אלא מניעתית. חלופת מעצר במהותה מחייבת איזון בין הסיכון העולה משחרורו האפשרי של הנאשם, ובין זכותו החוקתית לחירות בעוד חזקת החפות נתונה לו. ובענייננו, משנקודת האיזון נוטה בעת הזו לעבר אינטרס החירות של

הנאשמים, בבואו של בית המשפט לבחון חלופת מעצר "עלינו ליטול 'סיכון מחושב' המשקף מידה מסוימת של אמון באדם שנזקפת לטובתו חזקת החפות, בשילוב הגבלות שונות המוטלות על אותו אדם המיועדות למנוע ממנו לעבור עבירות" (בש"פ 7452/16 מיליאבסקי נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (10.10.2016)); בש"פ 5005/18 מדינת ישראל נ' לורי שם טוב, פסקה 17 (24.7.2018)). אף אם אין בהעברתו של נאשם 12 למעצר בפיקוח אלקטרוני כדי להשליך על יתר הנאשמים או להוות ערובה לעתיד, יש לציין כי "הסיכון המחושב" שנלקח בעניינו של נאשם 12 הוכיח את עצמו בנקודה זו – שכן במהלך השנתיים שבהן הוא עצור בפיקוח אלקטרוני, לא הפר את תנאי מעצרו ועמד בהוראות בית המשפט ביחס לחלונות שנפתחו עבורו מעת לעת. אף שאין זה סוד שמעצר בפיקוח אלקטרוני לעולם אינו מהווה חלופה הרמטית, יש בו מידת הידוק משמעותית של הפיקוח כאשר זו נלווית למערך פיקוח אנושי שנבחן ונמצא מתאים. כך התחוויר גם בדבריו של בא-כוח נאשם 12 שבפתח טיעונו ביקש לציין לפרוטוקול כי זמן קצר לאחר שיצא נאשם 12 לדיון דנן, התבקש על ידי שירות בתי הסוהר לשוב למקום האיזוק ולצאת בשעה מאוחרת יותר, בה נפתח "החלון"; ולא חלפו דקות ספורות עד שהוחזר למקום שבו הוא שוהה במעצר באיזוק – ויצוין כי בא-כוח נאשם 12 הדגיש, למען הסר ספק, כי הפרה לא הייתה כאן.

ואפנה כעת להתייחס לעניינו של כל אחד מהנאשמים לפי סדרם.

39. נאשם 8 – ביום 3.2.2019 קבע בית המשפט המחוזי בהחלטה מפורטת ומנומקת (השופטת ש' זמיר, ההחלטה נחתמה על ידי השופט א' הימן) כי קיימות ראיות לכאורה המקימות סיכוי סביר להרשעת נאשם 8 בעבירות המיוחסות לו; וביום 24.3.2019 הורה בית המשפט המחוזי (השופט א' הימן) על מעצרו עד תום ההליכים המשפטיים נגדו. בית המשפט דחה את המלצת שירות המבחן מיום 27.2.2019 על מעצרו בפיקוח אלקטרוני וכן דחה את הערכת שירות המבחן שלפיה מסוכנותו של נאשם 8 היא בינונית. כך בקובעו כי על פי מכלול הנסיבות נשקפת מנאשם 8 מסוכנות גבוהה, בין היתר לנוכח המסוכנות הטבועה בעבירות המיוחסות לו. לפיכך, נקבע שאין מקום לחלופת מעצר בעניינו, אף לא בתנאי פיקוח אלקטרוני, וזאת חרף הצפי הארוך להימשכות ההליך והעובדה שלנאשם 8 מיוחסת מעורבות באישום אחד בלבד. ביום 23.5.2019 דחה בית משפט זה (השופט ע' גרוסקופף; בש"פ 2869/19) ערר שהגיש נאשם 8 על החלטות בית המשפט המחוזי ביחס לקיומן של ראיות לכאורה ומעצרו עד תום ההליכים. נקבע כי התמונה הראייתית מספיקה על מנת להקים נגד נאשם 8 ראיות לכאורה, וכי חלוף הזמן מאז מעצרו אינו מקהה את עילות המעצר ובהן מסוכנותו הרבה והחשש מפני שיבוש הליכים.

נאשם 8 עומד לדין בגין שני מעשי רצח, ולגבי נאשמים בעבירה זו ההלכה היא שרק במקרים יוצאי דופן ניתן יהיה להסתפק בחלופת מעצר. סבורתני שכזה הוא המקרה דנן, כפי שפורט בפסקה 37 דלעיל. ויודגש: חרף עבירות הרצח המיוחדות לו, המלצת שירות המבחן בעניינו של נאשם 8 הייתה חיובית והוא נמצא מתאים לחלופת מעצר. למרות זאת בית המשפט המחוזי לא סבר שיש מקום להעברתו לאיזוק אלקטרוני, וזאת בהינתן המסוכנות הגלומה בעבירות הרצח שמיוחדות לו; והחלטה זו אושרה על ידי בית המשפט העליון. אלא שבחלוף הזמן הממושך מאז, נקודת האיזון השתנתה. יש להפנות את נאשם 8 לקבלת תסקיר מעצר עדכני, ובהעדר שינוי מהותי מהתסקיר הקודם יש להורות על העברתו למעצר באיזוק אלקטרוני ובשילוב עם פיקוח אנושי הולם.

40. נאשם 10 – ביום 2.10.2019 קבע בית המשפט המחוזי (השופט א' הימן) בהחלטה מפורטת ומנומקת, כי קיימות ראיות לכאורה המבססות סיכוי סביר להרשעה ואף יש בהן פוטנציאל הרשעתי בעוצמה רבה, באישומים ובעבירות המיוחדים לו. ביום 28.11.2019 התקבל תסקיר שירות מבחן, שלא בא בהמלצה לשחררו ממעצר של נאשם 10. כך, לנוכח הערכתו כי קיים סיכון בינוני להישנות עבירות אלימות, הצפויות להיות ברמת חומרה בינונית; בדגש על קשריו השוליים והלחצים הצפויים אם ישוחרר; ובייחוד בהיעדר חלופה ביתית אשר יהיה בכוחה למתן את הסיכון בדפוסיו של הנאשם. ביום 3.12.2019 הורה בית המשפט המחוזי (השופט א' הימן) על מעצרו עד תום ההליכים, בהסכמת בא-כוחו שניתנה לנוכח האמור בתסקיר שירות המבחן.

בתסקיר משלים מיום 9.6.2020 חזר שירות המבחן על המלצתו שלא לשחרר את נאשם 10 ממעצר. זאת משעה ששירות המבחן העריך כי אין הפחתה בסיכון במצבו של נאשם זה ביחס להערכה בתסקיר הקודם; וכי המפקחים המוצעים שנבחנו מתקשים להתייחס למורכבות האישומים המיוחדים לו, למוקדי הסיכון בשחררו ממעצר ולחשיבות תפקידם כמפקחים במסגרת החלופה. על רקע האמור, ביום 28.6.2020 דחה בית המשפט המחוזי (השופט א' הימן) את בקשתו של נאשם 10 לעיון חוזר בהחלטה למעצר עד תום ההליכים. נקבע כי חרף חלוף הזמן, בהינתן מסוכנותו של נאשם 10 והחשש להשפעה על עדים ושיבוש מהלכי משפט, לא ניתן להורות על חלופת מעצר. למעלה מן הצורך ציין בית המשפט כי המפקחים המוצעים אינם מתאימים למלא את תפקיד הפיקוח, הן בהיבט הטכני הן בהיבט המהותי. ביום 4.8.2020 נדחה ערר שהוגש על ההחלטה בבקשה לעיון חוזר (השופט נ' סולברג; בש"פ 5221/20), לאחר שנאשם 10 חזר בו מהערר בהמלצת בית המשפט.

נקודת המוצא לבחינת עניינו של נאשם 10 נעוצה בהחלטה בדבר ראיות לכאורה, שבה נקבע כי מעורבותו בפעילות ארגון הפשיעה הייתה עמוקה ומתמשכת; ובין היתר, ביחס לעבירת ניסיון רצח שבאישום 19, נקבע כי קיימת תשתית ראייתית לכאורית המבססת את המיוחס לו – לפיה הניח מצלמה על גג בניין הצופה לעבר ביתו של היעד לרצח, ואף נסע עם המעורבים האחרים מספר פעמים על מנת לבצע את תוכנית החיסול. עם זאת, בנסיבות כפי שפורטו באריכות לעיל, חומרת העבירות המיוחסות לנאשם 10 לא יכולה להצדיק עוד את המשך מעצרו מאחורי סורג ובריח, ובפרט בשים לב לגילו הצעיר (יליד 19.5.1999). יש להורות בשלב זה על עריכת תסקיר מעצר נוסף בעניינו; וככל שיהיה בידו להציע מערך פיקוח שיוכל למלא אחר המשימה, הן בהיבט הטכני הן בהיבט המהותי, נוסף על הוריו – יש להורות על העברתו למעצר באיזוק אלקטרוני.

41. נאשם 11 – בהחלטה מנומקת ומפורטת קבע בית המשפט המחוזי ביום 15.9.2019 (השופט א' הימן), כי ישנן ראיות לכאורה בעניינו של נאשם 11. ביום 24.11.2019 התקבל תסקיר מעצר שלא בא בהמלצה לשחרור נאשם 11 ממעצר – וזאת לנוכח ההערכה כי הלה יתקשה לעמוד בתנאים הנוקשים במעצר בפיקוח אלקטרוני; משום רמת סיכון גבוהה להישנות עבירות מתחום האלימות, כאשר התוצאות צפויות להיות בדרגת חומרה גבוהה; משסבר שירות המבחן כי המפקחים המוצעים אינם מתאימים לתפקיד הפיקוח, גם לא במעצר בפיקוח אלקטרוני; ובהתאם להתרשמות ממאפייניו האישיותיים של הנאשם, לצד התנהלותו האימפולסיבית (אף בבית המעצר, כאשר לחובתו מספר עבירות משמעות). ביום 25.11.2019 הורה בית המשפט המחוזי (השופט א' הימן) על מעצרו של נאשם 11 עד תום ההליכים נגדו, לאחר שהצדדים הודיעו כי אין מקום לטעון בעניינו משום שמספר ימים קודם לכן נדון נאשם 11 לשבעה חודשי מאסר בפועל בגין אירוע שהתרחש בין כותלי בית הסוהר.

בהחלטה שבה נקבע קיומן של ראיות לכאורה, הבהיר בית המשפט המחוזי כי מהתשתית הראייתית שנפרשה לפניו עולה כי נאשם 11 היה חבר מן המניין בארגון הפשיעה; היה מעורב ונטל חלק פעיל בפעילות האלימה של הארגון; שימש כאיש הכספים של הארגון ומי שניהל את ההלוואות ופעל לשם גביית הכספים והריביות; והיה כפוף לנאשם 1 (ראש ארגון הפשיעה) ולעד המדינה. לנאשם 11 מיוחסות עבירות רבות וחמורות ואין להקל ראש במידת המעורבות שלו, כך למשל באישום האחד-עשר, מיוחסות לנאשם 11 עבירות של סחיטה בכוח, סחיטה באיומים, תקיפה בנסיבות מחמירות, והכל במסגרת ארגון פשיעה. בית המשפט קבע כי ישנה תשתית ראייתית לאישום זה ביחס לנאשם 11, ועל פי המיוחס לו הוא היה הגורם הפעיל והדומיננטי בסחיטת המתלוננים באותו אישום ונראה כי נאשם 11 לא בחל באמצעים ופנה אף לאיום

כלפי אשתו של הלווה. לנאשם 11 מיוחסת בין היתר אף עבירה של סחיטה באיומים על פי האישום השמיני; חטיפה לשם סחיטה על פי האישומים התשיעי והשמונה-עשר; גרימת חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, נשיאה והובלה של נשק והיזק בזדון במסגרת ארגון פשיעה על פי האישום הארבעה-עשר; עבירות של רכישת והחזקת נשק במסגרת ארגון פשיעה על פי האישום השבעה-עשר; וניסיון רצח על פי האישום התשעה-עשר. מכלול אישומים אלו, וכאשר מתווסף לכך האירוע שהתרחש בין כותלי בית הכלא בעוד נאשם 11 נתון במעצר, בגינו נדון לשבעה חודשי מאסר, מלמדים על מידת המסוכנות הגבוהה הנשקפת ממנו ומעורבותו בפעילות עבריינית. כל אלה מותירים את נקודת האיזון לחובתו של נאשם 11 להמשך מעצרו מאחורי סורג ובריח, וזאת מבלי שנעלם מעיני גילו הצעיר (יליד 2.7.1996). אף אין בחלוף הזמן המשמעותי ממעצרו כדי להטות את הכף לטובתו, משבחר "לנצל" חלוף זמן זה להמשך פעילות עבריינית מתוך בית הכלא; ומשכך, מעצרו מאחורי סורג ובריח יוארך כמבוקש.

42. נאשם 12 – בשונה מיתר הנאשמים בבקשה הנדונה, נאשם זה הוא היחיד שעצור בפיקוח אלקטרוני. בסיום הדיון בשאלת קיומן של ראיות לכאורה, ביום 27.12.2018 הודיעו הצדדים כי הגיעו להסכמה עקרונית בדבר היתכנות מעצרו של נאשם 12 בפיקוח אלקטרוני. בהמשך בחן בית המשפט את המפקחים המוצעים והתבקשה חוות דעת מנהל האיזוק האלקטרוני. ביום 7.1.2019 הורה בית המשפט (השופט ש' זמיר) על מעצרו של נאשם 12 בפיקוח אלקטרוני בתנאי מעצר בית מלא בג'לג'וליה, בפיקוח בני משפחתו ובכפוף לערבויות. כך נקבע בשים לב לחלקו של נאשם 12 בכיוע העבירות; היעדר עבר פלילי; והסכמתה העקרונית של המבקשת.

בית המשפט המחוזי (השופט א' הימן) דחה שלוש בקשות לעיון חוזר בהחלטה למעצרו בפיקוח אלקטרוני. הבקשה הראשונה נדחתה ביום 24.4.2019 ונקבע בה כי חלוף הזמן ומצבו הכלכלי של נאשם 12 אינם מצדיקים פתיחת חלונות התאווורות שהתבקשו. ביום 30.12.2019 נדחתה בקשה שנייה, משנקבע כי אין בזמן שחלף כדי להטות את נקודת האיזון; כי מעורבותו של נאשם 12 בארגון הפשיעה היא עמוקה; כי מסוכנותו היא ברף גבוה ביותר לנוכח המעשים המיוחסים לו; וכי ישנו חשש להימלטות מן הדין ושיבוש מהלכי משפט. עוד צוין, כי: "ההחלטה על מעצרו בתנאי איזוק אלקטרוני בבית הוריו שבג'לג'וליה היא בבחינת חסד שנעשה עמו". בדיון שנערך לפני טענו באי-כוח המבקשת כי אף בעת הזו אין לשנות את נקודת האיזון בעניינו של נאשם 12 – וזאת משלא הוצגו נתונים שיש בהם כדי להפחית מעוצמת עילות המעצר; ועוד נטען כי יש בהחלטת בית המשפט המחוזי מיום 7.12.2020, שניתנה לאחר שהוגשה הבקשה דנן, בה נדחתה בקשה נוספת של נאשם 12 לעיון חוזר, כדי לתמוך בטענתם.

זה המקום לציין כי העובדה שבית המשפט המחוזי הורה על מעצרו של נאשם 12 בפיקוח אלקטרוני, מעידה כי בהתקיים התנאים המתאימים לכך בית המשפט לא נרתע מלהורות על מעצר בפיקוח אלקטרוני אף בהינתן העבירות החמורות שמיוחסות לנאשם 12, לרבות ניסיון רצח. אכן, כטענת בא כוחו של נאשם 12, במהלך השנתיים האחרונות לא נרשמו הפרות מצידו של נאשם 12. אולם לא מצאתי טעם מבורר לסטות מהחלטותיו של בית המשפט המחוזי בעניינו, ובפרט מהחלטתו האחרונה של בית המשפט מיום 7.12.2020, לנוכח המסוכנות שעל פניו נשקפת ממנו. כך גם העובדה שבית המשפט המחוזי בחן את עילות המעצר בעניינו מעת לעת ואף לאחרונה, וקבע כי אין בחלוף הזמן המשמעותי, אף בהיעדר צפי לסיום ההליך במועד נראה לעין ומשטרם החלה שמיעת ההוכחות, כדי להצדיק את שינוי סטטוס מעצרו של נאשם 12. נמצא שחלופת מעצר ללא פיקוח אלקטרוני אינה יכולה להלום את מסוכנותו ואת החשש להימלטות ולשיבוש מהלכי משפט, ואין בידי לקבוע לעת הזו אחרת. משאלה פני הדברים, איני מוצאת להידרש להשוואה שביקש לעשות בא כוחו של נאשם 12 לעניינו של נאשם 18 ששוחרר ממעצר בפיקוח אלקטרוני, וכל מקרה נבחן לגופו. משכך, מעצרו של נאשם זה בפיקוח אלקטרוני יוארך כמבוקש.

43. נאשם 13 – בהחלטתו מיום 2.6.2019 קבע בית המשפט המחוזי (השופט א' הימן) כי קיימות די ראיות לכאורה לעבירות המיוחסות לו, וכי מתקיימת עילת מעצר לנוכח מסוכנותו של הנאשם. כן הורה בית המשפט על עריכת תסקיר לבחינת חלופת מעצר, ובהתאם נבחנה האפשרות לחלופה של "מעצר בית" בפיקוח אנושי. ביום 4.7.2019 הוגש תסקיר שירות מבחן, שלא בא בהמלצה על חלופת מעצר לנוכח ספקות באשר ליכולתם של המפקחים המוצעים לבסס פיקוח יעיל. בתסקיר משלים מיום 16.7.2019 נבחנו אפשרויות פיקוח נוספות, אולם גם הן נמצאו בלתי מתאימות. לפיכך, ביום 31.7.2019 הורה בית המשפט (השופט א' הימן) על מעצרו מאחורי סורג ובריה של נאשם 13 עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו. ביום 4.9.2019 דחה בית משפט זה (השופט נ' סולברג; בש"פ 5581/19) ערר שהגיש נאשם 13 על החלטות לקיומן של ראיות לכאורה ולמעצרו עד תום ההליכים. נקבע כי בשלב זה אין חלופת מעצר שתפחית את המסוכנות הנשקפת מנאשם 13, משלא נמצאו מפקחים פוטנציאליים מתאימים ומשלא ניתן ליתן אמון בסיסי בנאשם.

ביום 11.5.2020 דחה בית המשפט המחוזי (השופט א' הימן) את בקשת נאשם 13 לעיון חוזר בתנאי מעצרו לאחר שבית המשפט בחן את המפקחים המוצעים באולם. נקבע כי חלוף הזמן אינו מהווה שיקול שיש בו כדי לשנות את נקודת האיזון – לנוכח

מסוכנותו של נאשם 13 הנשקפת ממעורבותו העמוקה, מעמדו בארגון הפשיעה ומחויבותו כלפיו, וחלקו בעבירות אלימות חמורות כמיוחס לו בכתב האישום. על החלטה זו הגיש נאשם 13 ערר לבית משפט זה, וביום 15.6.2020 נמחק הערר לבקשתו על מנת שזה יוכל להגיש בקשה נוספת לעיון חוזר ולבקש תסקיר בעניינו (בש"פ 3733/20). בקשה לעיון חוזר אמנם הוגשה ביום 24.6.2020, ולאחריה הורה בית המשפט המחוזי על הכנת תסקיר משלים שיבחן את מידת התאמתם של החלופה והמפקחים המוצעים, ולחלופין יבחן את אפשרות מעצרו באיזוק אלקטרוני. ביום 11.8.2020 התקבל תסקיר משלים. שירות המבחן העריך כי לא חלה הפחתה בסיכון ממצבו וכי נאשם 13 "מצוי בסיכון להמשך התנהלות שולית ולפיתוח מקומו במסגרות בעיתיות מתוך שייכות והזדהות". בתוך כך העריך שירות המבחן את המסוכנות הנשקפת ממנו להתנהלות אלימה כבינונית, וגם את תוצאותיה העריך ברמת חומרה בינונית, וזאת בהיעדר עבר פלילי אך בהיותו של נאשם 13 חלק מארגון הפשיעה. במצב דברים זה ובהיעדר פיקוח מתאים, שירות המבחן לא המליץ על שחרור ממעצר. כן העריך שירות המבחן כי הסיכון הנשקף מנאשם 13 מחייב "פיקוח אנושי משמעותי", ומשלא ניתן להסתמך על הפיקוח האלקטרוני כמפחית סיכון בהיעדר ערבים מתאימים – לא המליץ על מעצרו בפיקוח אלקטרוני. מיד לאחר קבלת התסקיר המשלים, הורה בית המשפט לבא-כוח הנאשם להודיע אם הוא מבקש לקיים דיון במעמד הצדדים. מעיון בנט המשפט לא ראיתי שהוגשה הודעה כזאת, ובדיון לפני לא נאמר אחרת.

חרף כל האמור, גם בעניינו של נאשם 13 הגעתי לכלל מסקנה כי חל שינוי בנקודת האיזון – וזאת בחלוף שלוש שנים מעת מעצרו ומשטרם החל משפטו, ואף אין כל צפי ממשי בשלב זה לתחילת שמיעת הוכחות. כך גם לנוכח גילו הצעיר (יליד 8.5.1998), העובדה שהוא נעדר עבר פלילי, ובהינתן שבתסקיר האחרון הביע שירות המבחן דעתו כי הסיכון הנשקף ממנו עשוי להצטמצם אם יופרד משאר חברי הארגון. יובהר כי אין באמור כדי להפחית מן המסוכנות הנשקפת מן הנאשם 13. אלא שבנסיבות החריגות של תיק זה, המטוטלת נעה וכובד המשקל עבר מן המסוכנות (שהוגדרה על ידי שירות המבחן כבינונית) אל עבר חזקת החפות העומדת לנאשם 13 וזכותו לחירות. משכך, יש להורות על עריכת תסקיר מעצר נוסף לנאשם 13 במטרה להעבירו למעצר בפיקוח אלקטרוני; ואולם שומה עליו להעמיד מערך פיקוח אנושי הולם, דבר שלא נעשה על ידו עד כה.

44. נאשם 14 – ביום 15.9.2019 קבע בית המשפט המחוזי (השופט א' הימן) בהחלטה מנומקת ומפורטת כי ישנן ראיות לכאורה גם בעניינו של נאשם 14. ביום 24.11.2019 התקבל תסקיר שירות מבחן שלא בא בהמלצה לשחרורו בתנאים מגבילים, לנוכח

המסוכנות הנשקפת מהמעשים המיוחסים לו ומשום מאפייניו האישיותיים. גם לא התקבלה המלצה להעברתו למעצר בפיקוח אלקטרוני, בשל תפקודו במהלך מעצרו ששיקף קשיים בהיענות לגבולות ולקבלת סמכות יחד עם אי התאמתם של המפקחים המוצעים. שירות המבחן ציין כי בחינת תפקודו במעצר מעלה כי נרשמו לחובתו מספר עבירות משמעת. ביום 16.12.2019 התקבל תסקיר משלים בעניינו של נאשם 14, שאף הוא לא המליץ על שחרור ממעצר לנוכח הערכה כי קיים סיכון משמעותי להישנות התנהלות שולית ואלימה ובשל חוסר התאמתה של המפקחת הנוספת שנבחנה. לפיכך, ביום 25.12.2019 הורה בית המשפט (השופט א' הימן) על מעצרו של נאשם 14 עד לתום ההליכים בעניינו. בית המשפט חזר וקבע ביחס לעילות מעצר כי מסוכנותו גבוהה וכי קיים יסוד סביר לחשש לשיבוש מהלכי משפט והימלטות מהדין. כן נקבע כי לא ניתן ליתן בנאשם את האמון הנדרש לצורך חלופת מעצר, אף לא בפיקוח אלקטרוני, בין היתר לנוכח דפוסי ההסתרה משירות המבחן ועבירות המשמעת שביצע בעת מעצרו.

אין להמעיט במידת המעורבות של נאשם 14 באישומים המיוחסים לו, למרות ניסיונו של בא כוחו לעשות כן. כך למשל באישום השישי נטען כי לשם גביית חוב מאחד המתלוננים, הגיע נאשם 14 יחד עם נאשם נוסף לביתו של המתלונן והשליך לעברו רימון רסס שגרם לנזק רב. אמנם שירות המבחן העריך מסוכנות בינונית, אך לא כן בית המשפט המחוזי שהעריך את המסוכנות כגבוהה. מסוכנות זו, כמו גם החשש להימלטות ושיבוש מהלכי משפט שתוארו בהרחבה בהחלטה בדבר מעצרו עד תום ההליכים, מטבע הדברים מושכים אל עבר המשך מעצרו מאחורי סורג ובריאח; ומתווספות לכך עבירות המשמעת שנרשמו לחובתו בעת מעצרו. ואולם בכך לא סוף פסוק. המסוכנות קיימת, אלא שעם חלוף הזמן הולך וגובר מנגד משקלם של חזקת החפות וזכותו של נאשם 14 לחירות; וכאשר מדובר במקרה חריג כבעניינו, שעה שבחלוף 3 שנים מעת המעצר טרם החל משפטו של הנאשם ואף אין ודאות מתי יחל, יש לחתור להעברתו של הנאשם למעצר בפיקוח אלקטרוני. ועוד יצוין בהקשר זה, כי את מרבית העבירות המיוחסות לו ביצע הנאשם 14 בהיותו קטין (יליד 31.7.1999) וכי הוא נעדר עבר פלילי – וגם בכך יש כדי להטות את הכף לשינוי סטטוס המעצר מאחורי סורג ובריאח שבו הוא נתון. יש אפוא להורות על עריכת תסקיר נוסף, במגמה ליצור חלופה הולמת עבורו בדמות מעצר בפיקוח אלקטרוני.

45. נאשם 15 – ביום 12.12.2018 הודיעה באת-כוחו דאז של נאשם 15, כי היא מסכימה לקיומן של ראיות לכאורה. ביום 13.1.2019 התקבל תסקיר שירות מבחן שלא בא בהמלצה על שחרורו של נאשם 15 ממעצר, לנוכח התרשמות מרמת סיכון גבוהה להישנות התנהגות אלימה ובהיעדר חלופת מעצר ראויה. ביום 5.3.2019 התקבל תסקיר

משלים שבחן חלופה מוצעת נוספת, וגם אז העריך שירות המבחן כי המפקחים המוצעים והחלופה אינם מתאימים. משכך ולאחר ששירות המבחן העריך רמת סיכון גבוהה להישנות מעשים דומים למיוחס לנאשם 15 בכתב האישום – לא הומלץ על שחרורו ממעצר.

ביום 10.3.2019 הורה בית המשפט (השופט א' הימן) על מעצרו של נאשם 15 עד תום ההליכים בהסכמת באת-כוחו דאז. ביום 4.11.2019 התקבל תסקיר נוסף בעניינו, שגם במסגרתו שירות המבחן לא בא בהמלצה למעבר למעצר בפיקוח אלקטרוני, ועמדה זו אומצה על ידי בית המשפט בהחלטה מיום 10.11.2019 שדחתה את בקשתו לעיון חוזר. נקבע כי ממכלול הראיות בתיק עולה כי "מדובר בארגון פשיעה, אשר לו מבנה היררכי, מהמנהיג ועד אחרון 'החיילים'", וכי המעשים האלימים שמיוחסים לנאשם היו חלק מהכוח שהניע את הארגון. על רקע דברים אלה נקבע כי אין מקום להעברת נאשם 15 למעצר באיזוק אלקטרוני, וזאת לנוכח מסוכנותו הגבוהה הנגזרת מפעילותו בארגון הפשיעה. עוד הוסיף בית המשפט כי כלל התסקירים שהוגשו בעניינו של נאשם 15 היו שליליים, ואין בנמצא שיקולים כבדי משקל שיש בכוחם כדי לגבור על המלצת שירות המבחן.

בדיון מיום 21.7.2020 ביקש בא-כוח נאשם 15 לטעון לעניין קיומן של ראיות לכאורה, וזאת על אף הסכמת באת-כוחו הקודמת של הנאשם לקיומן של ראיות כאמור. ביום 9.8.2020 קבע בית המשפט (השופט א' הימן) בהחלטה מפורטת ומנומקת כי קיימות ראיות לכאורה בעניינו של נאשם 15, למעט עבירת הירי באזור מגורים שיוחסה לו במסגרת אישום 12, והורה על הכנת תסקיר משלים על רקע הבקשה לעיון חוזר שהוגשה עובר להחלטה זו. ביום 15.9.2020 התקבל תסקיר משלים, שממנו עולה כי שירות המבחן העריך שלא חל שינוי בעמדותיו וברמת הסיכון הגבוהה הנשקפת מנאשם 15. על פי התרשמות שירות המבחן, על אף שנדמה כי המפקחים המוצעים מעוניינים לסייע לנאשם 15, הם אינם מתאימים לתפקיד הפיקוח בהיעדר מודעות להתנהלותו הבעייתית ונראה כי יתקשו להוות סמכות עבורו. עוד התרשם שירות המבחן כי המעצר לא היווה גורם מרתיע משמעותי עבור נאשם 15. לפיכך – לא המליץ שירות המבחן על שחרור ממעצרו.

46. אני שותפה למסקנתו של בית המשפט המחוזי שלפיה אף בהינתן חלוף הזמן הממושך והצפי להימשכות ההליכים, אין לשנות מנקודת האיזון בעניינו של נאשם זה. נראה כי חלוף הזמן לא הקהה ממידת המסוכנות הגבוהה הנשקפת ממנו ומהחשש הממשי משיבוש מהלכי משפט. זאת ניתן ללמוד מכתב האישום שהוגש נגד נאשם 15 ביום 18.8.2020, בעודו נתון במעצר, בגין עבירות של קשירת קשר לביצוע פשע וסחיטה

באיומים תוך שהוא משייך עצמו לארגון הפשיעה שנמצא במוקד כתב האישום דנן על מנת להטיל אימה על אחרים. יוער כי בעת הכנת תסקיר שירות המבחן מיום 15.9.2020, לא הובא לידיעת שירות המבחן כתב האישום מיום 18.8.2020; ואף בהיעדרו שירות המבחן לא המליץ על השמתו במעצר בפיקוח אלקטרוני. לכל זאת יש להוסיף את המסוכנות הגבוהה הגלומה בעבירות המיוחסות לו ואת תפקידו המרכזי באישומים. כך למשל באישום השביעי מיוחסות לו עבירות של גרימת חבלה בכוונה מחמירה, נשיאת נשק שלא כדין, היזק בזדון, והכל במסגרת ארגון פשיעה. על פי הנטען, בעקבות סכסוך שפרץ בין נאשם 15 לאדם אחר בעקבות התנגשות כלי רכבם, ירה נאשם 15 יחד עם עד המדינה לעבר ביתו של אותו אדם, ובאותו יום עבר סמוך לאותו בית ואיים על המתגוררים בו. בהמשך אף נטען כי חזר לאותו בית יחד עם נאשם אחר ושניהם ירו לעבר השוהים במקום וגרמו לפציעתם של שניים. בהינתן כל האמור, גם לעת הזו נראה כי אין מנוס מלהורות על המשך מעצרו של נאשם 15 מאחורי סורג ובריח כמבוקש, חרף התמשכות ההליכים וגילו הצעיר (יליד 22.1.1995).

47. נאשם 16 – ביום 5.8.2019 קבע בית המשפט המחוזי (השופט א' הימן) בהחלטה מפורטת ומנומקת כי ישנן ראיות לכאורה בעניין נאשם 16, ולצורך בחינת חלופת מעצר הורה בית המשפט על הכנת תסקיר בעניינו. ביום 23.9.2019 התקבל התסקיר, שבמסגרתו נבחנו מפקחים וחלופה מוצעת בבית הוריו בג'לג'וליה. התסקיר העלה כי קיים סיכון גבוה להישנות עבירות מתחום האלימות בעתיד, ושירות המבחן סבר כי המפקחים המוצעים אינם מתאימים משום שלא יצליחו להוות גורם סמכותי ומציב גבולות; וכי גם מיקום החלופה אינו מתאים בהיותה מצויה בלב קשריו החברתיים הבעייתיים של נאשם 16. בהיעדר חלופת מעצר ראויה ומשום הערכת הסיכון הגבוהה – שירות המבחן לא המליץ על שחרור ממעצר, אף לא על מעצר באיזוק אלקטרוני. ביום 3.11.2019 הודיע בא-כוח הנאשם כי הוא מסכים למעצרו של נאשם 16 עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו, וזאת לנוכח התסקיר השלילי ובהינתן הצפי הממשי לתחילת שמיעת ההוכחות בתיק שהיה קבוע לחודש פברואר 2020. לפיכך, בו ביום הורה בית המשפט (השופט א' הימן) על מעצרו של נאשם 16 עד לתום ההליכים.

במסגרת ההחלטה שבה נקבע קיומן של ראיות לכאורה, הובהר כי התשתית הראייתית מעלה כי נאשם 16 פעל כחלק בלתי נפרד מארגון הפשיעה והיה מעורב בפעילות הפלילית והכלכלית של הארגון, בגביית כספים ובמעשי האלימות של הארגון כשיטת גבייה. עוד נקבע כי נאשם 16 היה כפוף לראשי הארגון (נאשמים 1 ו-2) וקיבל מהם הוראות. כן נקבע כי נאשם 16 עשה שימוש ברכבים ששימשו את חברי הארגון ושימש כנהג לבכירי הארגון, ואולם אין לראות בו כ"נהג" בלבד, בהיות התמונה

הראייתית רחבה יותר; ומכל מקום מעורבותו היא במסגרת ארגון פשיעה שמהווה נסיבה מחמירה. בלא לגרוע מחומרת העבירות המיוחסות לנאשם 16 – ייאמר כי על פני הדברים הרושם הוא שחלקו בכתב האישום אינו מרכזי, והדבר משליך גם על מידת המסוכנות הנשקפת ממנו. בהינתן האמור, ולנוכח גילו הצעיר בעת ביצוע העבירות (יליד 9.8.1996) ובהיעדר עבר פלילי, התמשכותו החריגה של ההליך מצדיקה את העברתו למעצר באיזוק אלקטרוני. זאת, ככל שיעלה בידיו להעמיד חלופה סבירה מבחינת מקום ומפקחים ראויים.

48. נאשם 17 – ביום 15.9.2019 קבע בית המשפט (השופט א' הימן) כי ישנה "תשתית ראייתית מוצקה ביותר" המבססת סיכוי סביר להרשעת נאשם 17 בכל האישומים המיוחסים לו. ביום 24.11.2019 התקבל תסקיר כשלב מקדים לבחינת חלופת מעצר, ובגדרו עמד שירות המבחן על כך שלנאשם 17 עבר פלילי מכביד, הכולל למעלה מ-20 הרשעות קודמות שבגינן ריצה עונשי מאסר ממושכים. שירות המבחן התרשם שאף שנאשם 17 מנסה לשנות את אורח חייו העברייני, הוא מתקשה בכך; וכי הלה בעל דפוסי חשיבה והתנהגות עבריינית מושרשים, וכן בעל קשרים עם גורמים עברייניים. לפיכך, העריך שירות המבחן מסוכנות גבוהה להישנות התנהגות אלימה, שתוצאתה צפויה להיות ברמת חומרה גבוהה ביותר, וכי אין במעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני כדי ליתן מענה למסוכנותו. עם זאת בית המשפט נעתר לבקשת שירות המבחן לדחיית הדיון על מנת שזה יוכל לבחון את המפקחים המוצעים. תסקיר משלים הוגש ביום 1.12.2019 ובו נבחנו שישה מפקחים ואפשרות למעצר בפיקוח אלקטרוני בביתו של נאשם 17. סופו של דבר, שירות המבחן לא בא בהמלצה לשחרורו, אף לא בפיקוח אלקטרוני, משסבר כי קיים סיכון משמעותי במצבו; כי אין במעצר בפיקוח אלקטרוני להוות גורם ממתן ומפחית סיכון; וכי המפקחים המוצעים אינם מתאימים לתפקיד, משאלה יתקשו לצפות ולזהות מצבי סיכון וכי לא יוכלו להוות גורם סמכותי ומציב גבולות.

ביום 26.1.2020 הורה בית המשפט (השופט א' הימן) על מעצרו של נאשם 17 עד לתום ההליכים המשפטיים. נקבע כי לא ניתן לאיין את עילות המעצר או להפחית את עוצמתם באמצעות חלופת מעצר, גם לא בפיקוח אלקטרוני. בית המשפט ציין כי נקודת המוצא היא התשתית הראייתית המוצקה המבססת סיכוי סביר להרשעתו בעבירות המיוחסות לו, שחומרתן רבה והן מקימות חזקת מסוכנות סטטוטורית; וכי אין בנסיבותיו של נאשם 17 משום נסיבות יוצאות דופן המצדיקות סטייה מכך. בית המשפט אימץ את המלצתו השלילית של שירות המבחן במלואה, משלא נמצאו טעמים מיוחדים לשנות ממנה; ובהתבסס עליה קבע כי ישנו חשש שנאשם 17 ינצל את קשריו העברייניים על מנת להימלט מן הדין ולשבש מהלכי משפט. בית המשפט דחה את טענת באת-כוח נאשם

17, שלפיה בהינתן עברו הפלילי של נאשם 17, המלצתו של שירות המבחן תהא שלילית תמיד וזאת תוך התעלמות משינויים שעבר. בית המשפט קבע כי שירות המבחן עושה מלאכתו נאמנה, וכי קיים קושי לייחס משקל לכוונתו של נאשם 17 לעשות שינוי באורח חייו העברייני שעה שעברו מחזק את המסקנה כי ההליך הפלילי אינו מהווה גורם מרתיע או מרסן עבורו. בהינתן כל אלה, קבע בית המשפט שלא ניתן להבטיח את תכליות מעצרו בדרך של חלופת מעצר חרף חלוף הזמן. למעלה מן הצורך קבע בית המשפט, כי ישנה הלימה בין התרשמות שירות המבחן מהמפקחים המוצעים לבין ההערכה כי הם אינם מתאימים לפיקוח, ולפיכך לא מצא כי יש לבחון את התאמתם באולם בית המשפט.

ניכר מהחלטות בית המשפט המחוזי כי המסוכנות הנשקפת מנאשם 17 היא רבה ומובנית במעשים המיוחסים לו, לרבות ניסיון הרצח שבאישום 25 – שלפיו פעל יחד עם נאשמים נוספים בארגון הפשיעה על מנת לרצוח אדם שאיתו היה בסכסוך, דבר המצביע על מעורבותו הרבה בארגון ועל היכולת להניע את חברי הארגון לעבור עבירות חמורות. בשונה מנאשמים אחרים בכתב האישום, לנאשם 17 עבר פלילי מכביד עד מאוד שהוא בגדר "מטען חורג" שנאשם זה נושא עימו, וכולל למעלה מ-20 הרשעות קודמות שבגינן ריצה עונשי מאסר ממושכים. יצוין כי הן שירות המבחן הן בית המשפט המחוזי הטילו ספק בכנות הצהרותיו של נאשם 17 בדבר רצונו "לחזור למוטב", ואין מקום להתערבות בקביעות אלה במסגרת בקשה להארכת מעצר. יחד עם תסקיר המעצר השלילי, כל אלה מטילים על פניהם את נקודת האיזון לחובתו של נאשם 17. בלא לגרוע מהאמור, יש ליתן את הדעת לאמור בסעיף 37 להחלטתי גם בנוגע לנאשם זה, ומשהתסקיר האחרון בעניינו נערך לפני כשנה אני רואה מקום להורות על עריכת תסקיר מעצר עדכני גם לנאשם 17, במטרה לבחון היתכנות השמתו במעצר באיזוק אלקטרוני. ולא אנקוט עמדה.

49. נאשם 19 – ביום 7.5.2018 התקבל תסקיר מעצר בעניינו של נאשם 19. שירות המבחן העריך כי קיים סיכון בינוני להישנות עבירות דומות מצד נאשם 19 ועל אף התרשמותו החיובית מהמפקחים המוצעים, שלפיה יש בכוחם להבטיח פיקוח אנושי רציף וסמכותי, העריך כי חלופת המעצר אינה מספקת וקיים צורך בתנאים הדוקים יותר להבטחת הרחקתו מסביבתו. לפיכך הומלץ שלא לשחרר אותו לחלופת מעצר, גם לא באיזוק אלקטרוני. כאמור לעיל, ביום 14.5.2020 הורה בית המשפט על מעצרו של הנאשם עד להחלטה אחרת. ערר שהגיש נאשם 19 על החלטה זו התקבל חלקית, ובית משפט זה (השופטת ד' ברק-ארז; בש"פ 4293/18) הורה על החזרת עניינו לבית המשפט המחוזי לשם דיון בעניין מעצרו.

ביום 27.12.2018 קבע בית המשפט המחוזי (השופטת ש' זמיר) כי ישנן ראיות לכאורה להוכחת האישומים נגד נאשם 19, והורה על הכנת תסקיר משלים. ביום 17.1.2019 התקבל תסקיר משלים, גם במסגרתו שירות המבחן לא בא בהמלצה לשחרורו של נאשם 19 לחלופת מעצר. זאת לנוכח הערכה כי קיים סיכון להמשך התנהלות שולית ובעייתית, ומשנקבע כי חלופת המעצר שנבחנה אינה מספקת לאחר שהמפקחים המוצעים נמצאו כלא מתאימים לפיקוח. ביום 5.12.2019 הורה בית המשפט המחוזי (השופט א' הימן) על מעצרו של נאשם 19 עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו. נקבע כי שתיקתו בחקירתו מחזקת את מסוכנותו; כי חלוף הזמן כשלעצמו מאז המעצר אינו מצדיק שחרור לחלופת מעצר; כי בניגוד להערכת שירות המבחן, מסוכנותו גבוהה לנוכח נטייתו ליטול סיכונים; וכי קיים פער בין האופן שבו הציג עצמו לבין מעורבותו בקשרים שוליים. בשים לב לכל אלה, נקבע כי אין היתכנות לקיומה של חלופת מעצר, אף לא בתנאי איזוק אלקטרוני. ערר שהגיש נאשם 19 על החלטות בית המשפט בדבר קיומן של ראיות לכאורה ועל מעצרו עד תום ההליכים נדחה על ידי בית משפט זה (השופט י' עמית; בש"פ 1161/19).

ביום 31.10.2019 התקבל תסקיר שלישי בעניינו של נאשם 19 – וכמו קודמיו, גם הוא נשא המלצה שלילית. שירות המבחן התרשם כי על אף מעצרו הממושך, לא חל אצלו שינוי בהתייחסותו לקשריו עם המעורבים האחרים בתיק, וכי המעצר הממושך אינו מרתיע אותו או גורם לו לחשבון נפש בהתבוננות על התנהלותו טרם מעצרו. שירות המבחן סבר כי לא חל שינוי ברמת הסיכון הנשקפת ממנו וכי המפקחים המוצעים אינם מתאימים לפיקוח. לנוכח האמור, בהחלטתו מיום 1.12.2019 קבע בית המשפט (השופט א' הימן) כי חרף חלוף הזמן הממושך מאז מעצרו, עילות המעצר נותרו בעוצמה כזו שאינה מטה את נקודת האיזון לעבר מעצר בפיקוח אלקטרוני. נקבע כי על אף העובדה שחלקו של נאשם 19 אינו מרכזי בפרשת הרצח (אישום מספר 2), אין בכך להפחית ממסוכנותו הנובעת ממעורבותו העמוקה בקשירת הקשר לרצח; והוסיף כי אין בחלוף הזמן כדי להקהות את מסוכנותו של הנאשם ולבסס טעמים המצדיקים סטייה מכלל המעצר החל בעבירות נשק. בין השיקולים שהותירו את נקודת האיזון לחובתו של נאשם 19 היה הצפי הממשי לתחילת שמיעת ההוכחות בתיק העיקרי ונאמר: "נכון לעכשיו, שלב ההוכחות בתיק העיקרי צפוי להתחיל ביום 23.2.2020 ולהימשך בתזירות של מספר ישיבות בכל חודש, למשך חצי שנה".

הנה כי כן, מסוכנותו של נאשם 19 פורטה בהרחבה בהחלטת בית המשפט המחוזי מיום 1.12.2019, ובהקשר זה ייאמר כי אמנם שירות המבחן העריך מסוכנות בינונית, אך בית המשפט המחוזי סבר כי נשקפת מנאשם 19 מסוכנות גבוהה. אף על פי

כן, בהינתן שחלפה למעלה משנה מעריכת התסקיר האחרון, ומשחלוף הזמן והצפי להימשכות ההליך משפיעים בעת הזאת על נקודת האיזון כאמור בפסקה 37 להחלטתי, ובשים לב לגילו הצעיר (יילד 14.9.1994), ייערך תסקיר שירות מבחן עדכני בענייניו במטרה להביא להעברתו למעצר באיזוק אלקטרוני.

50. נאשם 22 – בהחלטתו מיום 22.10.2019 ולאחר שהתקיים דיון במעמד הצדדים, קבע בית המשפט המחוזי (השופט א' הימן) כי קיימות ראיות "ברורות ומוצקות ביותר" הקושרות את נאשם 22 לארגון הפשיעה, וכי הוא גילה מעורבות אקטיבית ומשמעותית בפעילותו הפלילית של הארגון; וכן נקבע כי הונחה תשתית ראייתית לכאורית להרשעת נאשם 22 בכל אותן העבירות המיוחסות לו. נאשם 22 נתון במעצר עד תום ההליכים על פי הסכמתו בהחלטה מיום 4.11.2019 (השופט א' הימן), ולא הוגשה בענייניו בקשה לעיון חוזר או לעריכת תסקיר מעצר.

מסוכנותו של נאשם 22 היא רבה ואינהרנטית למעשים המיוחסים לו ובהם מעורבותו במסגרת אישום מספר 15, שלפיו במסגרת חברותו בארגון הפשיעה ירה באמצעות רובה M16 לעבר שני אנשים שאיתם היה הארגון מסוכסך, וגרם לפציעתם; ובהמשך אף ביצע ירי לעבר בית ולעבר כלי רכב במטרה לגרום נזק. יתרה מכך, לא ניתן להתעלם מהמיוחס לו במסגרת אישום מספר 30, שלפיו ניסה נאשם 22 לברוח לירדן באמצעות דרכון מזויף על מנת להתחמק מחקירה ומאימת הדין – וניכר כי בנסיבות אלה קיים חשש ממשי לשיבוש מהלכי משפט והימלטות מן הדין. על אף האמור, ולא בלי התלבטות, דומה כי הגיעה העת להורות על הכנת תסקיר מעצר שיבחן את התאמתו למעצר בפיקוח אלקטרוני. כך משנאשם 22 נתון במעצר מאחורי סורג ובריח כשנתיים ימים, בהינתן גילו הצעיר (יילד 17.9.1999), ולנוכח האמור בפסקה 37; ובשים לב מנגד לעבירות החמורות המיוחסות לו וכן לחשש המובנה בענייניו להימלטות מאימת הדין. לאחר שיינתן התסקיר ינהג בית המשפט המחוזי בהתאם שיקול הדעת הנתון בידי. ואיני קובעת מסמרות.

סיכומו של דבר

51. באחרית הדברים יש לחזור אל מושכלות היסוד שעליהן הצבעתי בראשית דבריי. תקופת המעצר בת תשעת החודשים הקבועה בחוק המעצרים משקפת נוסחת איזון שקבע המחוקק – בין חזקת החפות וזכות הנאשם לחירות טרם שהוכרע דינו, מצד אחד; ובין שלום הציבור וביטחוננו, מניעת הימלטות מהדין ושיבוש מהלכי משפט, מצד שני. נוסחת איזון זו מהווה אמת מידה מרכזית בבחינת בקשות להארכת מעצר מעבר לתשעה

חודשים, והיא מורה אותנו כי עם התמשכותו של ההליך הפלילי נעה נקודת האיזון ונוטה לעבר חירותו של הנאשם:

”ענייננו במלאכת איזונים בין האינטרסים הנוגדים של חזקת החפות והזכות לחירות של הנאשם מול מידת המסוכנות הנשקפת מהנאשם אם ישוחרר, כאשר השיקולים הצריכים לעניין הם: קצב התנהלות המשפט; המסוכנות הנשקפת מהנאשם לציבור בכלל ולקורבנותיו בפרט; החשש מפני הימלטות הנאשם ושיבוש הליכי המשפט. בין השיקול של מסוכנות הנאשם לבין חלוף הזמן קיימת 'מקבילית כוחות' וככל שההליך המשפטי מתארך, כך גובר אינטרס החירות של הנאשם וגוברת חזקת החפות ממנה הוא נהנה ביחס לאינטרס של שלום הציבור וביטחוננו.” (בש”פ 4744/15 מדינת ישראל נ’ ג’בארין, פסקה 6 (20.9.2015)).

זהו הכלל – אף על פי שהלכה למעשה, לא פעם נדרשות הארכות מעצר של נאשמים לתקופות ממושכות נוספות מעבר לתשעה חודשים, בין היתר בשל העומס על יומן בית המשפט ובפרט כאשר מדובר בתיקים רחבי היקף ומרובי עבירות ונאשמים. ביחס לסוג זה של תיקים, כבר נקבע כי אמת המידה לבחינת התמשכות ההליכים היא שונה מאמת המידה בתיקים פליליים ”רגילים” (ראו למשל: בש”פ 1088/19 מדינת ישראל נ’ פלוני, פסקה 8 (26.2.2019)). ואולם המקרה שבו עסקינן הוא חריג שבחריגים בהיבט של התמשכות ההליכים, אפילו בפרספקטיבה של ”מגה תיקים”. כפי שהוברר באריכות לעיל, בחלוף למעלה מ-3 שנים מאז הוגש כתב האישום טרם החלה שמיעת ההוכחות בתיק העיקרי; והנאשמים כולם נושא בקשה זו (למעט נאשם 12) נתונים במעצר מאחורי סורג וברית, שעה שלעת הזו נראה שמשפטם יחל לכל המוקדם רק עוד מספר חודשים – ומועד סיומו הצפוי מי ישורנו.

יש להבהיר בנקודה זו כי אף לא אחד מבאי-כוח הנאשמים ייחס למבקשת או לבית המשפט אשם כלשהו בכך שמשפטם טרם החל. ואמנם, ניכר מהשתלשלות האירועים בתיק, כפי שפורטה באריכות לעיל, כי בית המשפט המחוזי קבע תוכנית משפט סדורה לשמיעת הוכחות, שבגדרה הוקצו מועדי דיונים רבים וצפופים – אלא שבעקבות הגבלות הקורונה תוכנית זו שובשה וגם כעת לא ניתן עדיין להוציאה אל הפועל. הקושי הממשי שבניהול משפט ב”מי קורונה” מתעצם בענייננו שבעתיים לנוכח היקף התיק, המחייב נוכחות של עשרות רבות של אנשים באולם בית המשפט ובהם נאשמים, סניגורים, עדים ואנשי שירות בתי הסוהר. במאמר מוסגר יצוין כי הקפדה על הנחיות משרד הבריאות היא הכרחית, ובוודאי גם שמירה על זכותם של הנאשמים להליך הוגן שהיא זכות יסוד חוקתית (בש”פ 8823/07 פלוני נ’ מדינת ישראל, פסקה 17 לפסק דינו

של המשנה לנשיאה (כתוארו דאז) א' ריבלין (11.2.2010); עם זאת, יש לתת את הדעת על כך שלפחות במקרה דנן, מציאות זו גובה מחיר יקר עד מאוד מן הנאשמים בהיבט של פגיעה משמעותית בזכותם החוקתית לחירות ועינוי דין.

52. כידוע, התמשכות ההליכים כשלעצמה אינה בהכרח מצדיקה שחרור של נאשם ממעצר מאחורי סורג ובריח – ובפרט מקום שבו המסוכנות הנשקפת ממנו היא בעוצמה כזו שאין בחלופת מעצר כלשהי כדי ליתן לה מענה (ראו למשל: בש"פ 85/21 מדינת ישראל נ' מחאג'ונה (19.1.2021)). כפי שהוברר לעיל, כאלה הם פני הדברים בעניינם של נאשמים 11 ו-15; וייתכן שאף ביחס לנאשמים 17 ו-22, דבר שייבחן על ידי בית המשפט המחוזי; ולא מן הנמנע כי זה המצב גם ביחס לבכירי ארגון הפשע שבו עסקינן, בשים לב לחומרת העבירות המיוחסות להם ומעמדם בארגון (מבלי לקבוע מסמרות בעניין זה, שלא נתברר לפניי). ואולם לא כך הם פני הדברים בנוגע לנאשמים 8, 10, 13, 14, 16 ו-19.

אין להקל ראש בחומרת העבירות המיוחסות לכל אחד מהנאשמים 8, 10, 13, 14, 16 ו-19 – שלפי כתב האישום כל אחד מהם, כפי חלקו, לקח חלק פעיל בארגון פשיעה שהפעיל מנגנון אלים וכוחני לגביית ריבית נשך, תוך הטלת מורא על הסביבה, ובכלל זה חטיפה, סחיטה ואיומים של קורבנות רבים אף מעשי רצח וניסיונות רצח. המסוכנות הנשקפת מנאשמים אלה אינה מוטלת בספק; ואולם – "אין לקבל מצב בו אדם – גם אם הוא נאשם ברצח מזעזע 'בדם קר' – שווה במעצר במשך תשעה חודשים ובמשפט שמתנהל נגדו לא נעשית כל התקדמות' (בש"פ 11785/05 מדינת ישראל נ' ברקאי (30.12.2005)). מקל וחומר שאין לקבל מצב בו שמיעת ההוכחות בהליך שבו הנאשם עצור עד תום ההליכים, מתחילה רק בחלוף עשרה חודשים ויותר מיום הגשת כתב האישום וזאת מטעמים הקשורים ליומנו של בית המשפט בלבד" (בש"פ 1130/16 מדינת ישראל נ' חסארמה, פסקה 9 (25.2.2016)). ובענייננו – על אחת כמה וכמה. בחלוף למעלה משלוש שנים מעת מעצרם טרם החל משפטם של הנאשמים, ואף אין ודאות אימתי יחל, ומכל מקום אינו צפוי להסתיים אלא בעוד שנים. ביחס לנאשמים אלה קיים חשש ממשי כי לפחות חלקם "ירצו את עונשם" לפני שיוכרע דינם – ועם זאת לא ניתן להסכין. הגבול נחצה, ויש לחתור להעברת ששת הנאשמים הללו למעצר בפיקוח אלקטרוני; כל תוצאה אחרת משמעותה שנוסחת האיזון שביסוד סעיף 62 לחוק המעצרים תימצא כסיסמה ריקה מתוכן.

אכן, נדרשת חלופת מעצר הדוקה – בדמות מעצר אלקטרוני ופיקוח אנושי הולם – שיהיה בה כדי להפיג עד כמה שניתן את המסוכנות הנשקפת מהנאשמים ואת החשש

מפני הימלטותם מן הדין ומשיבוש מהלכי משפט. לשם כך יוחזר התיק לבית המשפט המחוזי, שלאחר קבלת תסקירי מעצר עדכניים יקיים דיון במעמד הצדדים; ובהינתן שיימצא פיקוח אנושי הולם, ובכפוף להיתכנות האיזוק במקום המוצע, יקבע בית המשפט כחוכמתו את תנאי המעצר בפיקוח אלקטרוני, לרבות בטחונות ותנאים מגבילים. בית המשפט נדרש לפעול בעניין זה בגמישות וייתכן שאף ביצירתיות, ובמידת הצורך יתרשם בעצמו מהמפקחים שיוצעו. בלא לגרוע מהאמור, למבקשת שמורה הזכות לטעון לקיומו של מידע מהותי חדש, ככל שזה המצב, המצדיק שלא להעביר את מי מהנאשמים למעצר בפיקוח אלקטרוני.

אשר לנאשמים 17 ו-22 – המשוכה העומדת בפניהם גבוהה יותר, כפי שפורט לעיל, ולכן לא מן הנמנע כי הדיון ב"חלופה" של מעצר באיזוק אלקטרוני גם בעת הזו לא יבשיל בעניינם ליציאה מכותלי הכלא.

53. טרם סיום יצוין, כי ניכר מנסיבותיו של תיק זה שדרושה חשיבה מערכתית וקביעת הסדרים שיאפשרו שמיעת "מגה תיקים" במציאות שלא ידענו כמותה ושנכפתה על כולנו בעקבות מגפת הקורונה, ובמהרה. שכן גם כאשר תחזור מערכת המשפט ל"שגרה" – לא ברור מה יהיה טיבה של "שגרה" זו וכמה זמן היא תימשך. ובכל הנוגע לתיק שבו עסקינן, שומה על המותב היושב בדין כי יעדכן את תוכנית המשפט ויחל בשמיעת הוכחות רציפה וצפופה מיד כשניתן יהיה לעשות כן.

סוף דבר

54. הדיון יוחזר לבית המשפט המחוזי לבחינת וקידום השמתם של נאשם 8 (משיב 7), נאשם 10 (משיב 9), נאשם 13 (משיב 12), נאשם 14 (משיב 13), נאשם 16 (משיב 15), נאשם 17 (משיב 16), נאשם 19 (משיב 17) ונאשם 22 (משיב 18) במעצר בפיקוח אלקטרוני לפי סימן ג' 1 לחוק המעצרים. לשם כך, אני מורה על עריכת תסקירי מעצר משלימים בעניינם של נאשמים אלה, שבמסגרתם יידרש שירות המבחן למעצר בפיקוח אלקטרוני, בדגש על בחינת הפיקוח האנושי שיוצע ומיקומו. התסקירים המשלימים יונחו לפני בית המשפט המחוזי בתוך 14 ימים.

בנתון לקביעותי כאמור, אני מורה על הארכת מעצרו של נאשם 8 (משיב 7), נאשם 10 (משיב 9), נאשם 13 (משיב 12), נאשם 14 (משיב 13), נאשם 16 (משיב 15), נאשם 17 (משיב 16), נאשם 19 (משיב 17) ונאשם 22 (משיב 18) החל מיום 15.12.2020 – בתשעים ימים או עד להחלטה אחרת של בית המשפט המחוזי במ"ת 27310-01-18, או עד למתן פסק דין בתפ"ח 27442-01-18, הכל לפי המוקדם. גם מעצרו של נאשם 11

(משיב 10) ונאשם 15 (משיב 14) מאחורי סורג ובריח, ומעצרו של נאשם 12 (משיב 11) בפיקוח אלקטרוני, מוארך בזאת החל מיום 15.12.2020 – בתשעים ימים או עד להחלטה אחרת של בית המשפט המחוזי במ"ת 27310-01-18, או עד למתן פסק דין בתפ"ח 27442-01-18, הכל לפי המוקדם.

ניתנה היום, ט"ו בשבט התשפ"א (28.1.2021).

ש ו פ ט ת